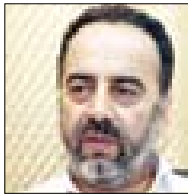

سوغات پیامبر پسند نه مطلوب
کمپانی‌های خارجی / ۹

کدام دوست
ما را بهشتی می‌کند / ۱۰

نکته‌های مهم
برای دانستن زائران / ۹

ثبت‌نام کاروان‌های
تمتع از ۹ ادی

بازرسی بعثه، همیار و آئینه
سازمان حج بود

Wend 22 October 2014 ■ zaer93@hajj.ir ■ Zaer Issue ■

خصلت‌هایی که حاجی باید کسب کند

رهنمود

بزرگ‌ترین مایه وحدت اسلامی

وجود نبی مکرم اسلام (ص)، بزرگ‌ترین مایه‌ی وحدت در همه‌ی ادوار اسلامی بوده است و امروز هم می‌تواند باشد؛ چون اعتقاد آحاد مسلمانان به آن وجود اقدس بزرگوار، با عاطفه و عشق توأم است و لذا آن بزرگوار، مرکز و محور عواطف و عقاید همه‌ی مسلمانان است و همین محوریت، یکی از موجبات انس دلهای مسلمین و نزدیکی فرقی اسلامی با یکدیگر به حساب می‌آید. توصیه‌ی ما به همه‌ی مسلمانان عالم این است که روی ابعاد شخصیت پیامبر و زندگی و سیره و اخلاق آن حضرت و تعلیمی که از آن بزرگوار مأثور و منصوص است، کار زیادی بشود.

بیانات در دیدار میهمانان شرکت‌کننده در کنفرانس وحدت اسلامی ۱۳۶۸/۰۷/۲۴

مدیر نظارت و بازرسی بعثه مقام معظم رهبری:

بازرسی بعثه، همیار و آئینه سازمان حج بود

مدیر نظارت و بازرسی بعثه مقام معظم رهبری گفت: حج ۹۳ روان بر گزار شد، اما این به معنای آن نیست که مشکل یا نارسایی‌ای وجود نداشته و طبیعت کار این چنین اقتضای دارد. آقای حسین اسماعیلی که در گفت‌وگو با خبرنگار پایگاه اطلاع‌رسانی حج در مدینه منوره سخن می‌گفت، ادامه داد: حُسن بزرگ حج امسال این بود که سازمان حج و زیارت، کل عملیات بازرسی را به بعثه مقام معظم رهبری واگذار کرد. وی افزود: ما هم در این مدت به عنوان همیار و آئینه سازمان عمل کردیم.

وی به مشکل همه‌ساله در مراجعات دو بازرس از سازمان و بعثه به اماکن مختلف اشاره کرد که بعضاً موجب ارائه گزارش‌های متفاوت هم می‌شد و تاکید کرد: این امر در سایه تفاهم و همدلی موجود میان سازمان و بعثه شکل گرفت و سعی شد که صادقانه آن چه اتفاق می‌افتد انعکاس بیابد.

مدیر نظارت و بازرسی بعثه مقام معظم رهبری از ارائه ۴۳ بولتن وضعیت عملکرد ستاد‌های مکه و مدینه به سرپرست حجاج ایرانی و رئیس سازمان حج و زیارت تاکنون خبر داد و اضافه کرد: پیش از این که گزارش‌ها در بولتن‌ها نوشته شود، اصل بر حل و فصل مشکلات در صحنه است.

وی ویژگی مهم این روند را این گونه تشریح کرد: بازرسان مادر همان وقتی که مثلاً مشکلی در نقل بروز پیدا می‌کند، با همکاران ستاد تماس گرفته و مساله را حل می‌کنند، بدین نحو خدمتی از زائر فوت نمی‌شود و رضایتمندی افزایش می‌یابد.

آقای اسماعیلی به اثربخش بودن این روش اشاره و اضافه کرد: این اتفاقات در نهایت همکاری مسوولان سازمان حج انجام می‌شد و آن‌ها انتقادات را می‌پذیرفتند و به سرعت در صدد رفع آن بر می‌آمدند.

وی درباره میزان مراجعات و شکایات مردمی هم، کاهش چشم‌گیر آن‌ها را مورد توجه قرار داد و گفت: در همین موارد محدود هم تلاش می‌شد تا سریعاً به موضوع رسیدگی شود.

یادداشت

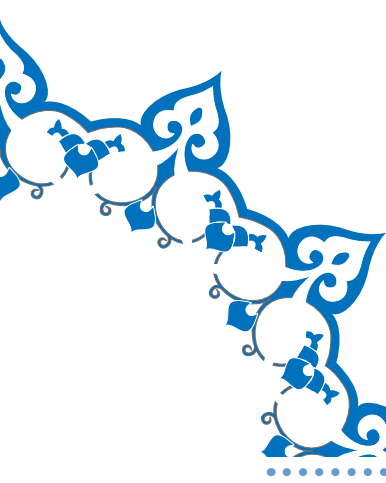

«حاجی» عنوانی مسئولیت‌آور

بهناز رهبر مهر پو

حج پایان یافته و حاجی‌ها از راه می‌رسند. حاجی عطر کعبه شریف را با خود دارد و از ضیافتی با می‌گردد که میزبانانش خداوند تبارک و تعالی است و در حج است که به بلندای معرفت و اوج شعور و سدره المنتهی بندگی می‌توان رسید و حاجی آن شالاه کسی است که به این رتبه دست یافته است. حاجی در بازگشت از سفر حج مسئولیت‌های بسیاری بر دوش گرفته است که مهم‌ترین آن‌ها، دقت در عمل و رفتار و گفتار، و عمل به هر آنچه‌ای است که صواب در آن است. حاجی الگوی همه بخصوص جوانان مومن باید باشد. آن‌ها خاصه نزدیکان حاجی، با دقت فراوان، به رفتار و گفتار حاجی دقت دارند و آنرا سرمشق خود قرار می‌دهند. حج در واقع مقدمه‌ای برای خودسازی است. حاجی باید با دقت در رفتار و عمل، و ادامه دادن به بازآموزی، تعلیم معارف دین، و استمرار اخلاق حسنه، به مراتب بالاتری در خودسازی برسد. حاجی باید در روایات مربوط به آثار حج مانند بخشش گناهان و پاک شدن مثل روز تولد و سایر وعده‌های الهی به حاجیان دقت نماید و متوجه باشد که این همه وعده الهی که شکی در آن نیست، تازمانی برقرار است که حاجی به عهد خود با خدای خویش پای بر جای بماند. نکند خدای ناکرده به گونه‌ای رفتار کنیم که «حاجی» اشاره و کنایه‌ای شود برای خطاب قرار دادن‌های با منظور! حاجی اگر چه لازم بود که قبل از سفر تامل و تدبیر لازم را در اعمال و فلسفه حج داشته باشد، حالا هم این فرصت را باید به خود بدهد که بیشتر درباره فلسفه هر یک از اعمال حج و تأثیر آن در زندگی فردی و جمعی دقت کند و روشی پیدا کند تا براساس آن هر ساله میزان رشد خود در معرفت و محبت خداوند را ارزیابی و محاسبه کند. رابطه حاجی با کتاب الله باید که یک رابطه دائمی و پیوسته و مهم‌تر از همه عمل‌گرا باشد. حاجی شایسته است که در هر روز خود، فرصت مناسبی را به تلاوت قرآن مجید اختصاص دهد و به تامل و دقت در آیات الهی بپردازد و نهایت کوشش خود را برای عمل به آن‌ها بنماید. اخلاق حسنه در برخورد با همه و داشتن سعه صدر از ویژگی‌های حاجی باید باشد. او بخصوص باید که تدابیری اتخاذ نماید تا هرگز عملی ناصواب از او به حساب دین نوشته نشود و حرکتی از او صورت نگیرد که موجب وهن دین و مذهب شود. حاجی با حج خود با خدا عهدی بسته است، عهدی آگاهانه که با «لیبک» گویی به خداوند محقق شده است. حاجی نباید هرگز به عهدی که با خدای خود بسته است، خدای ناکرده بی‌وفایی کند. یادمان باشد که به فرموده مولا علی (ع): گناه نکردن، آسان‌تر از توبه کردن است.

حجتان مقبول - و حج روزی همه مومنان

رییس سازمان حج و زیارت کشورمان، روز گذشته در نشست خبری گفت: امیدواریم بتوانیم زمان ثبت نام کاروان های حج تمتع را در روز هفدهم ربیع الاول هر سال تثبیت کنیم که این روز مصادف با ۱۹ دی است. وی با بیان اینکه آماده بودن همه امکانات یکی دیگر از ویژگی های حج امسال بود، تصریح کرد: تاکنون ۳ دعای کمیل برگزار کردیم که این هفته نیز در مدینه دعای کمیل چهارم برگزار می شود. همچنین جلساتی با وزیر حج عربستان و امیر مدینه داشتیم که باعث شد رفتار سعودی ها نسبت به سنوات گذشته با احترام تر باشد. اوحدی ادامه داد: مراسم برائت از مشرکین بسیار باشکوه برگزار و دعای عرفه نیز به دلیل استقبال زائران یک ساعت زودتر از زمان مقرر برگزار شد. رییس سازمان حج و زیارت با بیان اینکه ۶۴ هزار زائر در قالب ۴۵۱ کاروان از ۱۹ ایستگاه پروازی به حج مشرف شدند، تصریح کرد: سال گذشته فقط زائران ایستگاه پروازی تهران می توانستند مدینه قبل یا بعد بودن را انتخاب کنند اما امسال در راستای توزیع عادلانه خدمات میان زائران این امکان برای زائران حج تمتع ۱۵ استان فراهم شد.

مهندس اوحدی رییس سازمان حج و زیارت مطرح کرد:

ثبت نام کاروان های تمتع از ۱۹ دی

بر داریم که بدین ترتیب امسال تعداد آن را به ۶۱ قلم که ۵۰ درصد کالای مورد نیاز زائران را تشکیل می داد افزایش دادیم.

اوحدی با اشاره به خدمات مرکز پزشکی حج و زیارت نیز ضمن تشکر از وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی و جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران گفت: ۱۳۰ مطب در مجموع ۸۴ هتل در مکه و مدینه - ۵۸ هتل در مکه و ۲۶ هتل در مدینه - فعال بودند. همچنین ۱۱۰ تن دارو را قبل از موسم حج به عربستان منتقل کردیم. امسال همچنین با توجه به اینکه ۵۲ درصد زائران ما خانم بودند ۶۰ پزشک زن متخصص و فوق تخصص را به عربستان اعزام کردیم و ۴۷ مطب مخصوص خانم ها برای زائران در عربستان برپا شد.

اوحدی ادامه داد: امسال همچنین ۲۳ درصد تعدیل نیروهای ستادی داشتیم که موفق شدیم ۳ کاروان از زائران صاحب سند تمتع یعنی ۳۰۰ نفر را به حج مشرف کنیم. رییس سازمان حج و زیارت با بیان اینکه امیدواریم بتوانیم زمان ثبت نام حج تمتع را تثبیت کنیم، خاطر نشان کرد: امسال برای اولین بار در نظر گرفتیم ۱۷ ربیع الاول هر سال که امسال ۱۹ دی ماه می شود زمان ثبت نام حج تمتع را قرار دهیم.

وی با بیان اینکه حوزه تغذیه و تدارکات ما امسال برای اولین سال صدرصد به صورت متمرکز انجام شد و در سال های گذشته بخشی از وقت مدیران به خرید مایحتاج کاروان ها صرف می شد، ادامه داد: کیفیت یکسان تدارکات و تنوع غذایی موجب شد که ۹۷ درصد زائران از وضعیت تغذیه و تدارکات رضایت داشته باشند همچنین سال گذشته ۲۱ قلم کالای تدارکاتی از ایران به عربستان

میان مدیران راهنما و رانندگان هیچ موردی در این زمینه نداشتیم. اوحدی گفت: در حوزه عملیات نقل ترددی، در ایام تشریق زمانی که ۲ میلیون زائر همزمان باید از مکه به عرفات و منا بروند این انتقال انجام شد و ۶۴ هزار زائر از ساعت ۲ بعد از ظهر انتقال یافتند که ساعت ۹:۳۰ شب همه در عرفات بودند و ۱۰۲۰ دستگاه اتوبوس کار این حمل و نقل را انجام دادند.

وی اضافه کرد: تلاش کردیم دوره اقامت در مدینه را از ۷ روز افزایش دهیم لذا ۴۳ درصد زائران از ۷ تا ۹ روز و بعضا ۱۰ روز در مدینه ماندند که این اقدام موجب رضایتمندی زائران شد. همچنین امروز زائری در مکه نداریم و در حال حاضر ۱۳ هزار و ۵۰۰ نفر از زائران ما در مدینه حضور دارند که به تدریج تا یکشنبه هفته آینده به میهن اسلامی بازمی گردند.

رییس سازمان حج و زیارت با بیان اینکه در حوزة حمل و نقل زمینی در عربستان ۳ بخش وجود داشت که یکی از آن ها حمل و نقل درون شهری ما بود، گفت: معدود کشوری مثل ما در طول ۲۴ ساعت زائران خود را به کمک ۲۵۰ اتوبوس از درب هتل ها به مسجدالحرام می بردند و در این نوع تردد ۹۵ هزار تردد داشتیم.

وی اضافه کرد: حمل و نقل بین شهری از مسیرهایی مانند مسجد شجره به مکه نیز جزء اقدامات ما بود که ۷۹۰ دستگاه اتوبوس در این زمینه فعال بودند و ۹۷۰ هزار کیلومتر مسافت بدون حتی یک مورد حادثه به لطف خدا انتقال صورت گرفت. از مشکلات سال گذشته گم شدن اتوبوس ها بخصوص در مسیر مسجد جحفه بود که امسال خوشبختانه با توزیع نقشه مسیر

آمار زائران ایرانی در مدینه منوره

مکه مکرمه از زائران ایرانی خالی شد

فره مند با اشاره به اینکه شامگاه روز گذشته دیگر هیچ حاجی ایرانی در مکه حضور نداشت، گفت: امروز نیز ۱۰ کاروان از مدینه منوره به کشور خواهند رفت؛ و فرودگاه همدان میزبان پنج کاروان از حجاج همدانی است که برای نخستین بار در حج امسال پرواز مستقیم خواهد داشت.

همچنین دو کاروان از استان اصفهان و دو کاروان از استان مرکزی و یک کاروان از استان تهران وارد ایران اسلامی خواهند شد. خروج زائران مدینه بعد از امروز افزایش می یابد تا آن جایی که دوشنبه بعد (پنجشنبه آبان) به حدود ۲ هزار نفر رسیده و ستاد این شهر نیز تعطیل خواهد شد.

امسال از طریق ۱۹ ایستگاه پروازی عملیات حج تمتع انجام شد؛ این فرودگاه ها شامل فرودگاه امام خمینی (ره)، فرودگاه شهید دستغیب شیراز و فرودگاه های ساری، ارومیه، گرگان، اهواز، مشهد، اصفهان، رشت، زاهدان، بندرعباس، کرمان، تبریز، کرمانشاه، اردبیل، یزد، بوشهر، همدان و زنجان است.

روز خواهد بود. معنای افزایش حضور زائران در مدینه بعد آن است که برخی از آن ها می توانند علاوه بر دعای کمیل هفته گذشته در دعای کمیل چهارم بین الحرمین هم حضور داشته باشند.

وضعیت خدمات بهداشتی و تغذیه

آشپزهای ایرانی در آشپزخانه دخیل تاکنون بیش از ۴۵۰ هزار و آشپزخانه زین حدود ۴۰۰ هزار غذا طبخ و در اختیار حجاج قرار داده اند. رییس ستاد سازمان حج و زیارت در مدینه منوره با اشاره به اجرای طرح تنوع غذایی گفت: امیدواریم تعداد غذاهای عرضه شده در روز از دو نوع به سه یا چهار نوع برسد. البته این طرح در عمره و حج سال آینده نیز اجرایی خواهد شد. در روزهای پایانی مدینه قبل و از ابتدای مدینه بعد، در سبب غذایی حجاج این شهر، چند نوع غذای جدید طبخ و توزیع شده است. آقای فرهنگد همچنین به وضعیت بهداشتی حجاج ایرانی اشاره و اضافه کرد: هم اکنون هیچ ایرانی ای در بیمارستان های سعودی مدینه بستری نیست و تنها دو حاجی در بیمارستان ایرانی این شهر تحت مراقبت قرار دارند. تعداد فوتی های حج ۹۳ در مدینه نیز سه مورد بوده است.

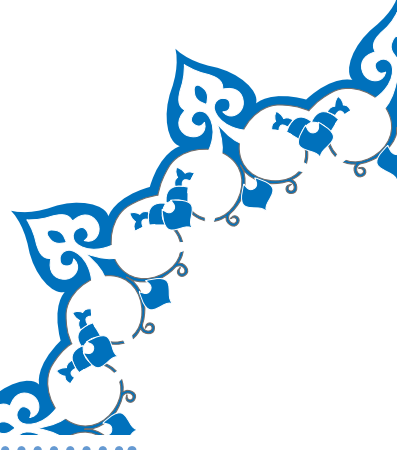
همزمان با این که روز گذشته ستاد مکه تعطیل و زائران مدینه منوره در نقطه اوج قرار می گیرند، بیش از ۴۶ هزار ایرانی راهی کشور شده اند.

روزانه دو هزار حاجی از مدینه به ایران می روند

رییس ستاد سازمان حج و زیارت در مدینه منوره گفت: روزانه به طور متوسط بیش از دو هزار و صد حاجی ایرانی از فرودگاه مدینه منوره، راهی کشور می شوند. آقای نصرالله فرهنگد با اشاره این که در عملیات بازگشت ۸۵ پرواز از مدینه انجام خواهد شد، تاکید کرد که تاکنون با تاخیر طولانی ای مواجه نشده ایم. اولین گروه زائران ایرانی مدینه بعد، ۱۶ مهر ماه گذشته وارد این شهر شدند.

وضعیت زائران مدینه

در حالی که روز گذشته میزان حجاج در مدینه به بالاترین سطح خود در دوره اخیر (افزون بر ۱۷ هزار نفر خواهد رسید)، رییس ستاد سازمان حج و زیارت در مدینه منوره یادآور شد: بیش از ۴۵ درصد کاروان ها افزون بر هفت روز در مدینه بعد حضور خواهند داشت که ایام حضور برخی کاروان ها بین ۸ تا ۱۰

پیشکسوتان سازمان حج و زیارت تکریم شدند

ظهر روز گذشته با حضور رئیس سازمان حج و زیارت و جمعی از مسؤولین این سازمان پیشکسوتان سازمان حج و زیارت تکریم شدند. سعید اوحدی رئیس سازمان همزمان با روز خانواده و تکریم بازنشستگان در جمع پیشکسوتان سازمان حج و زیارت گفت: بازنشستگان سازمان حج و زیارت با زحمات زیادی که در این سازمان کشیده‌اند و با یختگی و تجربه گرانقدری که دارند مایه سربلندی سازمان حج و زیارت هستند که ما در مسیر خدمت به زائران باید امانت دار خوبی برای آنان باشیم. معاون وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در ادامه در خصوص عملیات حج سالجاری بیان کرد: عملیات حج امسال بفرموده نماینده محترم ولی فقیه در امور حج و زیارت حجی کم نظیر بود و رضایت بیش از ۹۸ درصدی زائران در آن جلب شد که شما عزیزان نیز به واسطه تلاشی و تجربه‌ای که در گذشته در این راه داشته‌اید، در این موفقیت شریک هستید.

خبرنامه

دوره جدید - شماره ۳۳

۳۰ مهر ۱۳۹۳

۲۸ ذی الحجه ۱۴۳۵

22 October 2014

۹۳

در جمع روحانیون کاروان های حج در مدینه مطرح شد:

فعالیت های فرهنگی حج در مدینه منوره ادامه دارد

مدیر جذب و سازماندهی معاونت امور فرهنگی بعثه مقام معظم رهبری در نشست روحانیون کاروان های در مدینه منوره گفت: در ایام باقی مانده از حج نیز روند فعالیت ها و خدمات فرهنگی به زائران با شتاب دنبال شود. حجت الاسلام والمسلمین سید محمدحسن ابوترابی فرد جانشین سرپرست حجاج ایرانی در مدینه بعد، در نشست روحانیون کاروان های مدینه منوره با تاکید بر نقش موثر روحانیون در سازندگی و تحول روحی زائران اظهار داشت: تلاوت قرآن، روزه، نماز و اخلاق نیک از ویژگی های بارز ائمه اطهار (ع) و پیروانان آنان است. حجت الاسلام والمسلمین ابوترابی فرد با اشاره به برکات نظام جمهوری اسلامی ایران و تحول در حج گزاری خواستار دعا برای حل مشکلات جهان اسلام در مسجدالنبی و سایر اماکن شریف مدینه منوره شد.

مدیر جذب و سازماندهی معاونت امور فرهنگی بعثه مقام معظم رهبری نیز در این نشست گفت: در ایام باقی مانده از حج نیز روند فعالیت ها و خدمات فرهنگی به زائران با شتاب دنبال شود.

حجت الاسلام والمسلمین رجبعلی زمانی با تاکید از استفاده از فرصت های زیارتی افزود: زیارت دوره و بازدید از موزه های موجود در مدینه منوره امکان آشنایی زائران به ویژه زائران تحصیل کرده را با تاریخ صدر اسلام فراهم می سازد. مدیر جذب و سازماندهی بعثه مقام معظم رهبری از روحانیون کاروان ها خواست با هدایت و همراهی زائران در قبرستان بقیع و ایجاد آمادگی برای حضور در مراسم آخرین دعای کمیل جمعی ایرانیان در بین الحرمین بهترین بهره برداری معنوی به دست آید. معاون بین الملل حوزه های علمیه و عضو هیئت علمی بین

دنیای خواهد بود. عضو هیئت علمی بین الملل بعثه مقام معظم رهبری با اشاره به جذابیت های معارف ناب اسلامی و گسترش دین اسلام در جهان، توطئه های اخیر در کشورهای اسلامی را برنامه ای از پیش تعیین شده برای کنترل اسلام دانست. بیان فتاوی مراجع عظام تقلید درباره نماز در هواپیما توسط حجت الاسلام والمسلمین ظهیری پایان بخش این نشست در هتل قصر الدخیل محل استقرار بعثه مقام معظم رهبری در مدینه منوره بود.

الملل بعثه مقام معظم رهبری نیز در ادامه این نشست عنوان داشت: دنیا برای پذیرش معارف ناب عرش دارد و متأسفانه کمترین حضور مبلغ را در این عرصه شاهدیم در صورتی که همه ادیان و فرق به صورت فعال در حال تبلیغ هستند. حجت الاسلام والمسلمین محمدحسن زمانی با تاکید بر ضرورت زبان آموزی توسط طلاب و اساتید حوزوی، اظهار کرد: آشنایی با زبان های زنده دنیا برای مبلغان دینی در کنار توانمندی های علمی و پژوهشی و صد البته رعایت اخلاق مداری عوامل اصلی جذب به معارف اهل بیت (ع) در سراسر

آشنایی با مجموعه نرم افزارهای حج و زیارت

مجموعه نرم افزارهای حج و زیارت که شامل ۷۰۰ جلد کتاب و فصل نامه از آثار منتشر شده نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت می شود به همت مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی تولید و عرضه شد. مجموعه نرم افزارهای حج و زیارت که شامل ۷۰۰ جلد کتاب و فصل نامه از آثار منتشر شده حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت به شمار می رود در قالب نرم افزار به همت مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی تولید و عرضه شد. این نرم افزار با موضوع حج و زیارت و با قابلیت نصب بر روی سیستم عامل ویندوز و جاوا به سفارش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت به تولید رسید. از محتویات این نرم افزارها می توان به کتابخانه جامع حج (ویراست ۲)، متن «کتاب الحج» برگرفته از ۲۶۲ عنوان کتاب فقهی و حدیثی شیعه، احکام و مناسک حج در قالب ۱۱۱ عنوان کتاب و مقاله در زمینه احکام و مناسک حج اشاره کرد. اسرار و معارف حج با ۱۷۸ عنوان کتاب و مقاله در موضوع اسرار و معارف حج، اعتقادات و پاسخ به شبهات با ۲۰۶ جلد کتاب در موضوع عقاید و پاسخ به شبهات، اماکن و آثار اسلامی با ۳۱۴ عنوان کتاب و مقاله درباره اماکن و آثار اسلامی مکه و مدینه از دیگر محتویات این نرم افزار است. سفرنامه و خاطرات حج با ۱۲۹ عنوان کتاب و مقاله در زمینه سفرنامه ها و خاطرات سرزمین وحی، عتبات عالیات و سوریه با ۸۲ جلد کتاب مرتبط با عتبات عالیات و سوریه، المکتبه الحج با ۱۴۷ جلد کتاب عربی در موضوعات مختلف به همراه ۳۴ جلد از مجلات «می قات الحج» زائر با

۸۰ عنوان کتاب کاربردی ویژه زائران حج تمتع و عمره مفرد به همراه ۶۰ عنوان فیلم، صوت و نرم افزارهای اسلامی ویژه تلفن همراه از محتویات دیگر این نرم افزار محسوب می شود. همراه زائر با ۷۲ عنوان کتاب کاربردی در موضوعات مختلف حج و زیارت و ویژه تلفن همراه و نرم افزارهای دیگری مانند کتابخانه جامع حج دو، احکام و مناسک حج، اسرار و معارف حج، اعتقادات و پاسخ به شبهات، اماکن و آثار اسلامی، سفرنامه و خاطرات حج، عتبات عالیات و سوریه، مکتبه الحج، زائر از محتویات دیگر این نرم افزار محسوب می شود. نرم افزار حج و زیارت دارای قابلیت نمایش متن، دسترسی به متن و فهرست تمام آثار موجود در برنامه، امکان انتخاب فهرست درختی و گزینشی و ارتباط آن ها با متن، قابلیت تطبیق دوسویه متن و فهرست، قابلیت انتخاب عنوان کتاب، جلد و صفحه به همراه امکان گسترده کردن صفحه متن و فهرست، مقایسه دو متن از یک یا دو کتاب با یکدیگر به صورت همزمان، محدود کردن دامنه متن و فهرست کتب به موارد دلخواه همراه با قابلیت حفظ هر یک از متون یا فهرست های انتخابی به طور مستقل، برای دسترسی آسان است. جستجوی ساده و پیشرفته در متن و فهرست کتب برنامه، قابلیت حفظ هر یک از جستجوهای انجام شده به طور مستقل برای دسترسی آسان به آن ها، محدود کردن دامنه جستجو به متن یا متون دلخواه به همراه قابلیت های ویژه و فهرست سازی توسط علائم عمومی برای تهیه فهرست های پویا و متنوع از دیگر قابلیت های این نرم افزار محسوب می شود.

حقیقت ایمان

امام صادق علیه السلام:
إِنَّ مِنْ حَقِيقَةِ الْإِيمَانِ أَنْ تُؤْتِيَ الْحَقَّ وَ أَنْ تُصْرِكَ
عَلَى الْبَاطِلِ وَ أَنْ تُفَعَّكَ وَ أَنْ لَا يَجُوزَ مُنْطَفِكَ
عَلَمُكَ؛

از حقیقت ایمان این است که حق را بر باطل
مقدم داری، هر چند حق به ضرر تو و باطل به نفع تو
باشد و نیز از حقیقت ایمان آن است که گفتار تو از
دانشت بیشتر نباشد.

محاسن ج ۱، ص ۲۰۵

خبرنامه
دوره جدید - شماره ۳۳
۳۰ مهر ۱۳۹۳
۲۸ ذی الحجه ۱۴۳۵
22 October 2014

پنج درخواست ابراهیم (ع) و فرزندش از خداوند

امام صادق (علیه السلام) ضمن حدیثی که پایه‌ها و اساس اسلام را می‌شمارد، درباره موقعیت و خدمات پدر خود، امام باقر (علیه السلام) می‌فرماید: امام باقر (علیه السلام) راه شناخت را برای آنان باز گشود و مناسک حج و احکام حلال و حرام را برای آنان تبیین نمود. نکته مهم دیگر، درباره عبادات بخصوص نماز و حج به منظور پرهیز از افراط و تفریط، خودسرانه عمل کردن، دنبال هوای نفس رفتن، اسیر وسوس و انحراف شدن و احیاناً کم و زیاد کردن احکام و اعمال، این است که پیامبر (صلی الله علیه و آله) راهنمایی لازم را به صورت دستور بیان فرموده است.

درباره نماز فرمود: «ببینید من چگونه نماز می‌خوانم، شما هم همان گونه نماز بخوانید.» درباره رمی جمره، جابر بن عبدالله انصاری می‌گوید: «روز عید قربان مشاهده کردم رسول خدا (صلی الله علیه و آله) در حالی که بر مرکب خویش سوار بود، سنگ به جمره می‌انداخت و فرمود: این گونه من رفتار کردم تا شما هم مناسک خود را از من بیاموزید، چون من نمی‌دانم پس از این، حجی انجام خواهم داد یا نه؟ که این ارائه طریق، شامل سایر مناسک نیز می‌شود لازم خواهد بود، از پیامبر (صلی الله علیه و آله) و سایر پیشوایان معصوم، متابعت شود.

درستی که خداوند پیش پای هر امتی نهاده است تا در مقام جست‌وجوی حق بر آن راه قدم گذارد یا کلیه اعمال و رفتار حج که در آن سه نقطه مشترک حرکت، قصد قربت و صرف مال و جان قرار دارد.
عنوان مناسک حج که شامل مجموعه احکام و اعمال حج می‌گردد، در احادیث فراوانی آمده که یک مورد از آن را مطرح می‌کنیم.

بِالْمَاءِ وَطَهْرَهُ» آنچه انسان را به خدا نزدیک می‌کند، رسیدن به خانه، به راه درست و مذهب زیبا گراییدن، «جعلنا لكل أمة منسكا» ذبح گوسفند برای خدا، هر حسی که از آن خداست آنچه به خدا تقدیم می‌شود، «أرض الناسك» زمین سرسبز و خرمی که باران تازه بر آن باریده، سرزمین آشنا و مأنوس، دیاری که دل به آن انس و پیوند دارد. مذهب و راه

ابراهیم خلیل و فرزندش، در حالی که پایه‌های خانه کعبه را به عنوان اولین خانه به منظور پرستش خداوند برای مردم بالا می‌بردند، عرضه داشتند: «پروردگارا! از ما بپذیر، تو شنوا و دانایی!»؛ آنگاه پنج تقاضای مهم و سرنوشت‌ساز کردند.

- ۱- پروردگارا! ما را تسلیم دستورهای خود قرار بده.
- ۲- از دودمان ما نیز امتی مسلمانی و تسلیم در برابر فرمان خویش قرار بده.
- ۳- شیوه پرستش و عبادت خود را به ما نشان بده.
- ۴- توبه ما را بپذیر و رحمت خود را متوجه ما گردان.

۵- پروردگارا! از میان فرزندان ما، پیامبری مبعوث گردان تا آیات تو را بر سر آنها بخواند و حکمت به آنان بیاموزد و آنها را پاکیزه گرداند. زیرا تو توانایی و بر همه این امور قدرت داری. در میان عبادات فقط درباره حج از عنوان مناسک استفاده شده و این واژه قرآنی است که به صورت های «نَسَك منسک و مَناسِك» در هفت جای قرآن آمده است.
اما معنای این واژه چیست؟ پرستش، پارسایی و زهد ورزیدن، رضایت، خشوع در برابر خدا، شستن و پاک کردن جامه «غَسَلَهُ

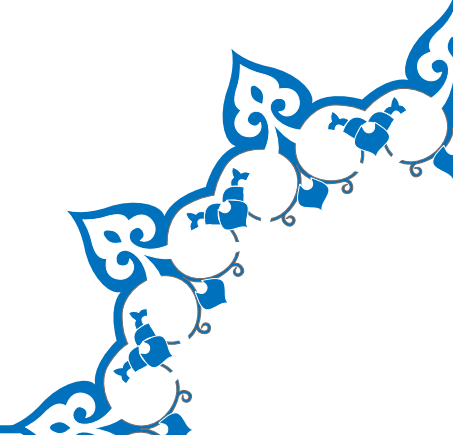
تحول روحی و اخلاقی حج گزاران

حجّت الاسلام و المسلمین سیدعلی قاضی عسکر

حج در لغت به معنای قصد و در اصطلاح آهنگ خانه خدا کردن و یکی از آیین‌های مهم دینی مذهبی مسلمانان است. مغناطیس کعبه همه ساله میلیون‌ها مسلمان را از گوشه و کنار جهان به سوی خود جذب می‌کند تا با اعمال و مناسک و رعایت یک سلسله مقررات ویژه، در یک عملیات تمرینی، برای تحقق زندگی توحیدی شرکت کنند و قدرت و عظمت اسلام را در برابر دیدجهانیان به نمایش بگذارند. در این همایش عظیم، مسلمانان با نژادها و رنگ‌های گوناگون، کنار کعبه گرد هم می‌آیند تا از رهگذر آشنایی با یکدیگر، به توحید کلمه و همبستگی و اتحاد جوامع اسلامی دست یابند. حج، جلوگاه معنویت، شور و شعور، تعدد و بندگی، شهامت و ایثار، وحدت و ذکر و سرانجام ارتباط و پیوند با خداست. از این رو توفیق چنین سفری، فرصتی مغتنم برای خادجوانان است تا از نظر روحی و اخلاقی خود را پالایش نموده، دگرگونی و تحول سازنده‌ای در جان و روح آنان پدید آید. در آموزه‌های رسول خدا (ص) و پیشوایان دینی، نکات آموزنده فراوانی وجود دارد که می‌تواند زائران وادی نور را در بهره‌برداری هر چه بیشتر از فرصت‌ها یاری دهد. در این آموزه‌ها به حاجیان توصیه شده است تا پیش از سفر، از گناهان فاصله گرفته، جان خود را با چشمه توبه بشویند،

این تحول به خانواده‌ها و جامعه نیز منتقل خواهد شد. هر مسلمانی که به حج می‌رود، اگر تصمیم بگیرد که در طول سفر و هنگام بازگشت، اخلاق اسلامی را مراعات نموده، از کارهای حرام بپرهیزد و واجبات دینی را آن گونه که خداوند می‌خواهد انجام دهد و همین فکر و اندیشه را به فرزندان و خویشان و دوستان و همکاران خود نیز منتقل کند، قطعاً در جامعه تحول اخلاقی مهمی رخ خواهد داد و دشمنان در تهاجم فرهنگی خود ناکام خواهند شد.

ای خدای مقصد و مقصود من
ای تو هم سواد من هم سود من
خواب و بیداری من از بهر تو است
الفت و آزادی ام در شهر تو است
من ندارم حاجتی جز روی تو
من نجومی مقصدی جز کوی تو
از تو غیر از تو ندارم حاجتی
جز به ذکر تو نبینم راحتی
تشنه‌ام سیرابی ام در دست تو است
تابش و بینایی ام بایست تو است
خسته‌ام آسایش جانم تویی
درد دارم درد و درمانم تویی

چه بسیار که نمی رسند

امام علی علیه السلام:
اتَّقُوا خِدَاعَ الْأَمَالِ فَكَم مَن مَّوَّلَ يَوْمَ لَمْ يُدْرِكْهُ وَبَانِي بِنَاءٍ لَّمْ يَسْكُنْهُ وَجَامِعَ مَالٍ لَّمْ يَأْكُلْهُ وَلَعَلَّهُ مِّنْ بَاطِلٍ جَمَعَهُ وَ مِّنْ حَقٍّ مَّنَعَهُ أَصَابَهُ حَرَامًا وَ اَحْتَمَلَ بِهِ آثَامًا؛
 از خدعه و حيله و آرزوها پير هييزيد. چه بسيار آرزومند روزی که به آن روز نمی رسد و چه بسيار سازنده ای که در ساخته اش ساکن نمی شود و چه بسيار جمع کننده مالی که از آن استفاده نمی کند و شاید آن مال را از باطل به دست آورده و یا از حق کسی جلوگیری کرده، تا به آن مال رسیده است و باید بار همه آن گناهان را به دوش کشد.

شرح آقا جمال الدین خوانساری بر غرر الحکم و دررالکلم ج ۲، ص ۲۶۵

خبرنامه

دوره جدید - شماره ۳۳

۳۰ مهر ۱۳۹۳

۲۸ ذی الحجه ۱۴۳۵

22 October 2014

۹۳

می شود و اصلاح و تهذیب می گردد و آداب و عادات تازه ای جایگزین آنها می شود و اخلاق فرد و جامعه را به سوی هر چه بهتر شدن سوق می دهد.

۶- پدیده نفاق و منافقان را بررسی می کند.

۷- با پیهود سرسختانه و با شدت هر چه تمامتر سخن می گوید و اوضاع و احوال آنان را مورد بررسی قرار می دهد.

۸- پاسخ سؤالاتی که مردم از پیغمبر (ص) کرده اند و نظریه اسلام را درباره مسائل قضایی و اجتماعی و اخلاقی و خانوادگی جویا شده اند، در سوره های مدنی می آید.

این ویژگی های سوره های مدنی زمینه های موجود در زندگی پیامبر اسلام (ص) را در مدینه نیز توضیح می دهد. با توجه به این ویژگی های توان نزول آیات و سوره ها را تا حدی مشخص کرد.

به طوری که مشهور است و مقبولیت عمومی در نزد شیعه و سنی دارد و در این شخص از قرآن و ترتیب نزول تک تک آیات، شخص امیرالمؤمنین (ع) بوده است. نوشته اند که قرآن تنظیمی آن حضرت به ترتیب نزول سوره ها بوده است ولی در خاندان ولایت محفوظ نگاه داشته شده است.

آیات قرآن در طول حیات نبوی پس از بعثت نازل می شد، البته نه براساس ترتیب و تسلسل وارد در قرآن های مدون موجود، زیرا چه بسا آیه ای یا چند آیه از سوره ای نازل می شد آنگاه آیات دیگری از سوره دیگر نازل می گشت و رسول خدا (ص) به تعلیم خدای تعالی آیات را به سوره های مربوط به آنها ملحق می نمود و می فرمود که این آیه را به فلان سوره ملحق کنید. ابن عباس گفته است که وقتی جبرئیل وحی را بر پیامبر فرود می آورد به حضرت می گفت: این آیه را در فلان سوره و در فلان محل قرار بده (به نقل از تاریخ یعقوبی).

علامه طباطبایی در کتاب قرآن در اسلام چنین می گوید:

البته چنانکه می دانیم سوره ها و آیات قرآنی به ترتیبی که بر پیغمبر اکرم (ص) نازل شده در مصحف ثبت نیست. تنها راه برای تشخیص ترتیب سوره های قرآنی و مکی یا مدنی بودن آنها، تدبر در مضامین آنها و تطبیق با اوضاع و احوال پیش از هجرت و پس از هجرت می باشد این روش تا اندازه ای که پیش می رود برای تشخیص ترتیب سوره ها و آیات قرآنی و مکی یا مدنی بودن آنها سودمند می باشد، چنان که مضامین سوره های انسان و العادیات و مطلقین به مدنی بودن آنها گواهی می دهد اگر چه برخی از روایات آنها را جزء سوره های مکی قرار می دهد.

دانستنی هایی از قرآن کریم

نیرنگ های کارساز و حملات شکننده آنان صحبتی نشده است.
 این ویژگی هایی که برای سوره ها و آیات مکی شمرده شده عیناً همان زمینه هایی هستند که در وضع زندگی پیغمبر در مکه وجود داشته است.

ب: ویژگی های سوره ها و آیات مدنی:

۱- در سوره های مدنی، سجع و قافیه و وزن کم است، بلکه می توان گفت نیست.
 ۲- اندازه آیه ها غالباً بزرگ و طولانی است.
 ۳- داستان در سوره های مدنی خیلی کم آمده است.

۴- صحنه های آخرت و جن و فرشتگان و مجادله و توصیف صحنه های زیبای آفرینش دیگر توضیح داده نمی شود، اگر گاهی هم به این زمینه ها پردازد اخلاقی و اجتماعی و قضایی و غیره همه رنگ قانون به خود می گیرند و پیچیدگی خاصی پیدا می کنند.
 ۵- جهاد تشریح می شود و مبارزه با عادات و آداب و رسوم نادرست باستانی آغاز می شود و یکایک رفتارهای فرد و جامعه زیر نظر گرفته

و نکوهش است.

۵- حتی در سوره های متوسط و طولانی مکی وحدت موضوع و یکپارچگی مضامین سوره کاملاً مشخص است.

۶- پیوستگی فصول و سیاق آیات در هر سوره کاملاً خودنمایی دارد و با ارتباط و پیوستگی خاصی از جدل به داستان و از انداز به تیشیر و وعده و وعید و تأکید و تمثیل و یادآوری و داستان و توجیه و ترفیق و توضیح سیر می کند.

۷- لهجه خطاب های قاطع و کوبنده و گوش نواز و دل انگیز دارند.

۸- در سوره های مکی غالباً صبر توصیه شده است.

۹- آرامش و وقار و استقامت در برابر دشمنی های کفار و بی اعتنایی به آنها مورد نظر در این سوره هاست.

۱۰- در سوره های مکی از جهاد و جنگ و ستیز با دشمنان اسلام و مسلمانان نمی خواهد سخنی به میان بیاید.

۱۱- در سوره های مکی درباره منافقان و

ترتیب نزول سوره ها

بعضی از نسخه های قرآن در فاصله میان سوره ها مشخصاتی از سوره را به این ترتیب می آورند:

۱- ترتیب نزول سوره که پس از کدام سوره نازل شده است.

۲- در مکه نازل شده است یا در مدینه

۳- تعداد آیات سوره

۴- تعداد آیات مکی در سوره های مدنی و آیات مدنی و سوره های مکی

در قرآن های امروز متداول است که در آخر آیات شماره آیه را می نویسند.

بعضی نسخه های قرآن هیچ یک از این موارد را مشخص نکرده اند، بعضی دیگر یک یا دو مورد را نوشته اند. بین آمار و ارقام ترتیب داده شده در نسخه های مختلف هم اختلافاتی به چشم می خورد. یک سوره را بعضی قرآن ها مکی اعلام می کنند و بعضی دیگر مدنی، تعداد آیات یک سوره را بعضی کمتر و بعضی بیشتر می نویسند.

این اختلافات بیشتر مربوط می شود به روایات موجود پیرامون شأن نزول آیات و نیز دقت و عدم دقت ناسخان قرآن در این مورد مؤثر است.

دلیل این که در قرن های اولیه از جمله مصحف عثمانی فاصله میان آیات مشخص بوده است، آن است که آیه، یک واحد مستقل قرآنی است و در خود قرآن به این مطلب تصریح شده است:

وَإِذَا بَدَأْنَا آيَةً مَّكَانَ آيَةٍ وَاللَّهِ أَعْلَمُ بِمَا نُنزِّلُ. وَ هِرْ گَاه تَبْدِيلِ كُنِیمْ اِیْتِی رَا بَه جَا ی آیه ای و خدا داناتر است به آنچه می فرستد. (سوره نحل آیه ۱۰۱)

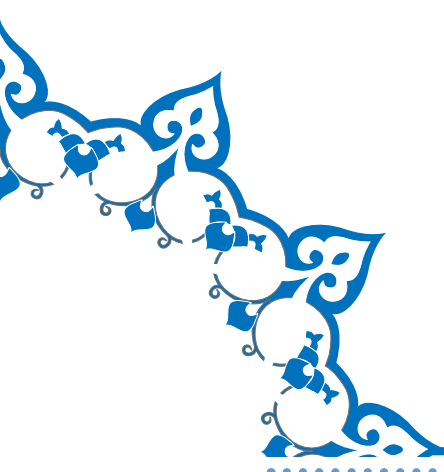
و نمی توان تصور کرد که قرآنی نوشته شده باشد و حد فاصل آیات را به نحوی مشخص نکرده باشد. خود اسلوب بیان قرآن در مقیاس گسترده ای سوره های مکی را از مدنی متمایز می سازد.

الف: ویژگی های سوره ها و آیات مکی:

۱- غالباً دارای سجع و وزن هستند.
 ۲- دعوت به سوی خدا و اثبات یگانگی او اختصاص پرستش به او و مبارزه با شرک و مظاهر مختلف آن و سرزنش و نکوهش کفار در این سوره ها بیشتر است.

۳- داستان ها و صحنه های آخرت و سخن از فرشتگان و جن و بازگویی سخنان کفار و مجادله با آنان و نقل تمهت ها و افتراهایشان نسبت به پیغمبر در این سوره ها فوق العاده فراوان است.

۴- این سوره ها پیوسته مردم را به مکارم اخلاق اجتماعی و انسانی دعوت می کنند و از گناهان بزرگ و کارهای زشت باز می دارند و مبنای کار، فقط تشویق و ترغیب یا سرزنش

حق و باطل از دوست و دشمن

پیامبر صلی الله علیه و آله:
 لَا يُكْمَلُ الْمُؤْمِنُ إِيمَانَهُ حَتَّى يَحْتَوِيَ عَلَى مِائَةِ وَ
 ثَلَاثِ خِصَالٍ... لَا يَقْبَلُ الْبَاطِلُ مِنْ صَدِيقِهِ وَلَا يَرُدُّ
 الْحَقَّ مِنْ عَدُوِّهِ...؛
 ایمان مؤمن کامل نمی شود، مگر آن که ۱۰۳
 صفت در او باشد... باطل را از دوستش نمی پذیرد و
 در مقابله با دشمن، حق را پایمال نمی کند.
 مستدرک الوسائل، ج ۱۱، ص ۱۸۰

خبرنامه
 دوره جدید - شماره ۳۳۳
 ۳۰ مهر ۱۳۹۳
 ۲۸ ذی الحجه ۱۴۳۵
 22 October 2014

■ الهوردی مقدسی فرد

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا
 دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ. (آیه ۱۸۶
 سوره بقره) دعا در مکتب و فرهنگ ادیان آسمانی خصوصاً در
 فرهنگ تشیع جایگاه و منزلت رفیع و والایی دارد تا جایی که
 از دعا در کلام معصومین به مخ عبادت تعبیر شده است. الدعاء
 مخ العبادة، دعا مغز و روح عبادت است.

در روایتی از پیامبر وارد شده است که دعا اسلحه مومن و
 ستون دین و نور آسمانها و زمین است. (اصول کافی جلد ۲
 ابواب الدعاء) از امیرالمؤمنین (ع) نقل شده: دعا کلید پیروزی و
 مفتاح رستگاری است و بهترین دعا دعایی است که از سینه
 پاک و قلب پرهیزگار بر خیزد.

از امام صادق (ع) منقول است که می فرماید: در نزد خداوند
 مقاماتی است که بدون دعا کسی بدان نمی رسد.

در حدیثی از امام صادق (ع) می خوانیم که فرمود: بگو
 پروردگار برای شمار جی و ارزشی قائل نیست اگر دعای شما
 نباشد یعنی همه ارزشها در دعا خلاصه شده است.

از امام باقر (ع) سؤال شد که قرآن خواندن افضل است یا
 دعا؟ امام (ع) در پاسخ فرمودند کثرة الدعاء افضل و آیه فوق
 را تلاوت کردند و همچنین در آیات دیگر بویژه در سوره انبیا
 در خصوص دعای انبیا مثل حضرت داود، ایوب، یونس، ابراهیم،
 نوح و استجاب آن از طرف پروردگار آیات زیادی وجود دارد.
 پس معلوم می شود که پیامبران الهی نیز بی نیاز از دعا نبودند.
 همه انسانها اعم از پیامبران و غیر پیامبران به دعا نیازمندند
 چون همه مخلوق اند و نیازمند.

■ شرایط دعا

در روایات برای استجاب دعا شرایط متعددی بیان شده که
 به برخی از آنها اشاره می شود:

- ۱- نخستین شرط دعا شناخت کسی است که انسان او را
 می خواند امام صادق (ع) در جواب قومی که عرض کردند ما
 دعا می کنیم ولی مستجاب نمی شود، فرمودند: چون کسی را
 می خوانید که نمی شناسید (لاذکرتم تدعون من لا تعرفونه)
 بحار ۹۰-۳۶۸
 - ۲- شرط دیگر شستشوی قلب و دل و آماده ساختن روح
 برای تقاضا از او است.
 - ۳- شرط سوم استجاب دعا جلب رضا و خشنودی کسی
 است که انسان از او تقاضای دارد.
 - ۴- شرط چهارم اعلان تقدیس و تسبیح و تحمید حق
 است. در تمام دعاهای ماثور، اول می بینیم ائمه (ع) اول حمد
 و تقدیس و تسبیح خداوند نموده اند و سپس به اولیا و انبیا
 خصوصاً به پیامبر خاتم و ائمه معصومین قسم دادند و سپس
 حاجت را بیان داشتند. از امام صادق (ع) نقل شده است که
 فرمود: مبادا هیچ یک از شما از خدا تقاضایی کند مگر اینکه
 نخست حمد و تثنای او را به جا آورد و درود بر پیامبر و آل او
 بفرستد بعد به گناه خود نزد او اعتراف کند و سپس دعا کند.
 ۵- در پاکی زندگی از اموال غصب و ظلم و ستم بکوشد
 و تغذیه او از حرام نباشد. از پیامبر اسلام (ص) نقل شده
 است: کسی که دوست دارد دعایش مستجاب شود باید غذا و
 کسب خود را پاک کند.
 - ۶- شرط ششم از شرایط استجاب دعا توأم گشتن آن با
 عمل و تلاش و کوشش است.
- در کلمات قصار امیرمؤمنان (ع) می خوانیم: دعا کننده بدون

شرایط استجاب دعا و موانع آن

عمل و تلاش مانند تیرانداز بدون زه است.

۷- شرط هفتم که دعا و حاجت خود را با صلوات بر محمد و
 آل او همراه نماید. رسول اکرم (ص) فرمود: صلوات شما بر من
 مایه اجابت دعای شما خواهد بود.

■ موانع استجاب دعا

شخص داعی علاوه بر این که شرایط را باید ایجاد کند موانع
 را نیز باید برطرف سازد زیرا هر یک از این موانع کافی برای عدم
 قبول دعا است. اولین مانع مساله غفلت داعی است. شخص
 دعا کننده باید حضور قلب و توجه کافی و لازم داشته باشد. در
 سخنان حضرت علی (ع) می خوانیم: خداوند دعای غافل دلان
 را مستجاب نمی کند.

۲- دومین مانع استجاب دعا، گناه است در دعای کمیل
 می خوانیم اللهم اغفر لی الذنوب الّتی تخیس الدعاء.
 ۳- سومین مانع استجاب دعا نامید بودن از قبول و رحمت
 خدا است. بایستی انسان امیدوار به پذیرش دعا باشد.
 ۴- چهارمین مانع استجاب دعا ترک کردن فریضه امر به
 معروف و نهی از منکر است.

۱- شما خدا را شناختید اما حق او را ادا نکرده اید به همین
 دلیل شناخت شما سودی به حالتان ندارد.
 ۲- شما به فرستاده او ایمان آورده اید سپس با سنتش به
 مخالفت برخاسته اید ثمره ایمان شما کجاست؟
 ۳- کتاب او را خوانده اید ولی به آن عمل نکرده اید، گفتید
 شنیدیم و اطاعت کردیم سپس به مخالفت برخاستید.
 ۴- شما می گوئید از مجازات و کیفر خدا می ترسید اما
 همواره کاری انجام می دهید که شما را از آن دور می سازد.
 ۵- می گوئید به پاداش الهی علاقه دارید اما همواره کاری
 انجام می دهید که شما را از آن دور می سازد.
 ۶- نعمت خدا را می خورید و حق تشکر او را ادا نمی کنید.
 ۷- به شما دستور داده که دشمن شیطان باشید و شما طرح
 دوستی با او می ریزید ادعای دشمنی با شیطان دارید اما عملاً
 با او مخالفت نمی کنید.

۸- شما عیوب مردم را نصب العین خود ساخته و عیوب خود
 را پشت سر افکنده اید با این حال چگونه انتظار دارید دعایتان
 به اجابت برسد در حالی که خودتان درهای آن را بسته اید. تقوا
 پیشه کنید. اعمال خویش را اصلاح نمایید، امر به معروف و نهی
 از منکر کنید تا دعای شما به اجابت برسد.

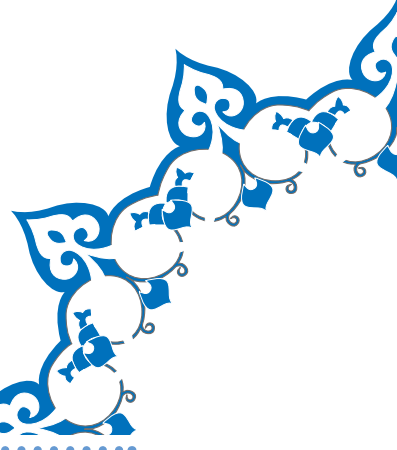
حدیث پر معنی با صراحت می گوید وعده خداوند به اجابت
 دعا مشروط است نه مطلق، باید به وعدهها و پیمانهای الهی
 عمل کرد تا دعای شما به مرحله استجاب برسد.

در پاکی زندگی از اموال غصب و ظلم و ستم
 بکوشید و تغذیه او از حرام نباشد
 از پیامبر اسلام (ص) نقل شده است:
 کسی که دوست دارد دعایش مستجاب شود
 باید غذا و کسب خود را پاک کند

حقیقت ایمان

امام صادق علیه السلام:
إِنَّ مِنْ حَقِيقَةِ الْإِيمَانِ أَنْ تُؤْتِرَ الْحَقَّ وَإِنْ ضَرَبَكَ عَلَى
الْبَاطِلِ وَإِنْ نَفَعَكَ وَإِنْ لَا يَجُوزُ مَنطِقَكَ عِلْمَكَ؛
از حقیقت ایمان این است که حق را بر باطل مقدم داری،
هر چند حق به ضرر تو و باطل به نفع تو باشد و نیز از حقیقت
ایمان آن است که گفتار تو از دانشات ایش بیشتر نباشد.
محاسن ج ۱، ص ۲۰۵

خبرنامه

دوره جدید - شماره ۳۳
۳۰ مهر ۱۳۹۳
۲۸ ذی الحجه ۱۴۳۵
22 October 2014

۹۳

وحدت و انسجام مبتنی بر برادری اسلامی

حسین حیدری

بر اساس نظر قرآن، رابطه‌ای که بین مؤمنان ایجاد می‌شود، رابطه‌ای است که از آن تحت عنوان «اخوت» یا «برادری» یاد می‌گردد. قرآن در این زمینه می‌فرماید: «انما المؤمنون اخوه» یعنی همانا مؤمنان با همدیگر برادر هستند. پیامبر اسلام (ص) با تکیه بر اصل برادری و اخوت مسلمانان هنگام هجرت در مکه به مهاجران فرمود: «ان الله عز و جل قد جعل لكم اخوانا و دارا تأمنون بها.»

یعنی همانان خداوند برای شما برادری و خانه‌ای قرار داده است که در آن امنیت یابید. ایشان بعد از ورود به یثرب (مدینه النبی) بین مهاجران و انصار برادری دو جانبه را در عمل تحقق بخشید. در سیره ابن هشام آمده است که در این خصوص خطاب به مسلمانان می‌فرماید: «تأخو فی الله اخوین اخوین» یعنی شما دو با یکدیگر در راه خدا و برای او برادر شوید. بر مبنای چنین اقدامی خود شخصاً با امام علی (ع) پیمان برادری بست و مسلمانان نیز دو به دو با یکدیگر برادر شدند. از چنین برادری به برادری ایمانی یا اسلامی تعبیر می‌شود که بیان‌کننده زیباترین شکل وحدت یعنی رعایت وحدت در تمام شئون زندگی اجتماعی است. مایه و ریشه چنین وحدتی، الفت و محبت بین قلوب است. بر این اساس، وحدت حقیقی دارای چند ویژگی است که از آن به برادری اسلامی یا ایمانی تعبیر می‌شود:

- ۱- انسجام و همگرایی مردم در راه مشترک با هدف مشترک.
 - ۲- اعتصام به حبل الهی و خدایی بودن بر مبنای ملاک وحدت.
 - ۳- وجود الفت بین دل‌ها و قلوب اعضای جامعه.
 - ۴- یکرنگی و صداقت بین اعضای جامعه.
- امام خمینی (ره) نیز با اشاره به آیه اخوت (انما المؤمنون اخوه) تأکید دارد که راه داشتن استقلال و رهایی از تعديت بیگانگان وجود چنین برادری است.
- راه حفظ و تدوام انقلاب و حفظ کشور پیوند برادری یا وحدت حقیقی و مبتنی بر الفت در بین افراد جامعه است و این خود یک تکلیف دینی و شرعی است: «قشرهای ملت مکلف‌اند به این که اسلام جمهوری اسلامی را حفظ کنند و این تکلیف، از بزرگ‌ترین تکالیفی است که اسلام دارد و آن حاصل نمی‌شود الا با تفاهم، الا با این که همه ملت با هم برادر باشند. اگر این اخوت ایمانی در سرتاسر کشور ما محفوظ بماند و هر کس خودش توجه به خود نداشته باشد، توجه به مقصد داشته باشد و خودش را برای مقصدش بخواهد، هیچ کس نمی‌تواند به این کشور تعدی کند.»
- بر این اساس برادری در اصل به معنای گذشتن از مقاصد و منافع شخصی برای مصلحت عمومی می‌باشد و تا انسان از سر منافع خصوصی برخوردار و خود را در جامعه و مصلحت کلی مردم (عامه) ذوب نکند، اخوت و وحدت معنا نمی‌یابد.

فضیلت نماز

سال چهارم هجرت، ماجرای جنگ ذات الرقاع در سرزمین نجد با شورشیان سه طایفه بنی محارب و غطفان و بنی ثعلبه رخ داد. سربازان اسلام به فرماندهی پیامبر (ص) برای سرکوبی شورشیان کارشکن به میدان آنها رفتند. نبرد در گرفت و شورشیان با شکست عقب نشینی کردند. در این پیکار یک زن یهودی به اسارت مسلمانان درآمد. سربازان به مدینه برگشتند. شب فرا رسید.

آنها خسته بودند. بنا بر این شد که شب را در بیابان استراحت کنند، پیامبر (ص) دو نفر از افسران رشیدش به نام‌های عمار یاسر و عباد بن بشر را نگهبان آن شب قرار داد. سپاهیان روی خاک‌های بیابان خوابیدند، عمار و عباد با هم توافق کردند که پاسی از شب را یکی از آنها نگهبانی کند و پاس دیگر را دیگری. عمار خوابید عباد مشغول نگهبانی شد. عباد با خود گفت: به‌به عجب شبی آن هم در بیابان و آن هم پس از جنگ و فعلاً خبری از دشمن نیست. خوبست نمازی بخوانم، اسلحه‌اش را کنار گذاشت و مشغول نماز شد.

وسط‌های نمازش بود، مردی یهودی که همسرش اسیر مسلمانان شده بود، خود را به لشکر مسلمانان رساند. فهمید که همه خواب رفته‌اند و در مورد عباد تشخیص نمی‌داد که انسان است یا درخت یا حیوان. با خود گفت فرصت خوبی است که همسرش را فراری دهد، برای این که از آن سیاهی ایستاده خاطر جمع شود که آیا انسان است یا درخت یا حیوان، آن را هدف تیر خود قرار داد. تیر بر پیکر عباد وارد شد اما او نمازش را ادامه داد. بار دوم و سوم نیز هدف تیر قرار گرفت. ولی نمازش را نشکست کوتاه‌تر کرد و تمام کرد.

عمار را بیدار کرد وقتی عمار از جریان آگاه شد، گفت چرا مرا بیدار نکردی، عباد گفت: آن وقت من در نماز سوره کهف را شروع کرده بودم. نمی‌خواستم آن سوره را ناتمام بگذارم اگر از شبیخون دشمن نمی‌ترسیدم و ترس آسیب به پیامبر (ص) و قصور در نگهبانی نبود، هرگز نماز را کوتاه نمی‌کردم، هر چند جانم به لب می‌رسید.

ایمان‌پذیری

حسین سیدی

گفتار و رفتار پیامبر خاتم (ص) برای همه مسلمانان در همه زمینه‌ها الگو و سرمشق است قرآن کریم خطاب به مسلمانان می‌فرماید: لکم فی رسول الله اسوه حسنه. از این رو بر همه پیروان آن حضرت فرض است که سیره نظری و عملی آن حضرت را مطالعه کنند و آن را معیار و ملاک عمل خویش قرار دهند.

خود تندیس ایمان بود و قافله سالار دین باوری، می‌فرمود: دین باور نیرومند در نزد خداوند، از مومن ضعیف بهتر و محبوب‌تر است.

سزاوار است در دین باور هشت ویژگی باشد: آرامش در آشوب‌ها، شکیبایی در ناگواری‌ها، سپاسگزاری در آسایش، قناعت به آنچه خدای والا روزی‌اش کرده، ستم نکردن بر دشمنان، تحمیل نکردن بر دوستان، پیکرکش از او در رنج و مردم از وی در آسایش باشند. کسی که دین باوری را بیازارد، خداوند را آزرده است، و

از پیامبر (ص) بیاموزیم

کسی که او را غمگین سازد، پروردگار را اندوهگین کرده است و کسی که ناحق و ستمگرانه چنان بدو بنگرد که مومن بهراسد، آفریدگار او را در روز رستاخیز خواهد ترسانید. آگاه باشید کسی که اندوهی از غم‌های دنیا را از مومن بزداید، پروردگار هفتاد و دو غم آن جهان و هفتاد و دو غم این جهان را از او می‌زداید... ای علی! بر خوی از ویژگی‌های دین باور آن است که: اندیشه‌ای در جولان (و گسترده)، دانش بسیار، و بردباری‌اش بزرگ است، کسی را که آزارش داده اذیت نمی‌کند (بلکه می‌بخشد)، در (سخنان و کارهای) بیپوده غوطه‌ور نمی‌شود، و بدگویی کسی نمی‌کند، هنگام تردید در حلال یا حرام بودن چیزی، باز می‌ایستد (و آن کار را انجام نمی‌دهد)، بسیار می‌بخشد، شادی‌اش در چهره و اندوهش در دل است،

گوارتر از شهید است، و (ایمانش) سخت‌تر از صخره است، رازی را افشا نمی‌کند، خاموشی‌اش دراز مدت است، و با خردسالان مهربان است، امانت‌دار است، بسیار آگاه است، و کم لغزش، رفتارش مودبانه، و سخنانش (از زیبایی و ژرفایی) باعث شگفتی شنوندگان است، در جست‌وجوی عیب (دیگران) نیست، با متانت، سپاسگزار، کم گو، همدم، پاکدامن و بزرگووار است، نه نفرین‌گر است.

پایبندی به مکارم اخلاق

امام علی علیه السلام:
عَلَيْكُمْ بِمَكَارِمِ الْخُلُقِ فَإِنَّهَا رَفَعَةٌ وَإِيَّاكُمْ
وَالْخُلُقِ الذَّنْبِيَّةَ فَإِنَّهَا تَضَعُ الشَّرِيفَ وَتَهْدِمُ الْمَجْدَ؛
به مکارم اخلاق پایبند باشید که آن مایه
سربلندی است و از اخلاق پست دوری کنید
که آن انسانهای شریف را پست و بزرگواری را
از بین می برد.
(کنز العمال، ج ۱۰، ص ۱۴۳، ح ۲۸۷۳۱)

مجله خیرنامه
دوره جدید - شماره ۲۳۳
۳۰ مهر ۱۳۹۳
۲۸ ذی الحجه ۱۴۳۵
22 October 2014

خصلت‌هایی که حاجی باید کسب کند

این مدرسه نیز افرادی قبول و گروهی مردودی شوند. میزان پایبندی به احکام الهی، شاخص قبولی در این آزمون است. ابتلای انسان‌های معتقد و متعبد به انواع رنج‌ها و بلاها، برای تقویت روح و ایمان و پایداری و تسلیم در برابر مشیت و فرامین الهی است. مانند آنچه که در زندگی انبیای الهی و اصحاب صبور آنان پیش آمده است. مواردی از این کسان که به حج مشرف شده‌اند و کارنامه قبولی دریافت کرده‌اند، به عنوان شاگردان ممتاز این مدرسه بر تارک تاریخ می‌درخشند، چنان که حضرت ابوعبدالله الحسین (علیه‌السلام) چون به مکه آمد و عمره مفرد انجام داد، آماده شد تا ابراهیم‌وار، اسماعیل‌های خویش را در راه خداوند به قربانگاه بفرستد و نه یک اسماعیل که ده‌ها اسماعیل، آن هم آن گونه که در تاریخ مانند آن هرگز دیده نشده است.

سه خصلت حج گزار واقعی در کلام معصوم (ع)

لذا لازم می‌شود که حاجی، هر شب به محاسبه اعمالش بپردازد، بنگرد با مردم، دوستان و همسفران چگونه رفتار می‌کند. آیا این حج در سلوک فردی و اجتماعی وی تأثیری داشته است یا نه؟ امام محمد باقر (علیه‌السلام) می‌فرماید: «چه سودی برای کسی که آهنگ زیارت این خانه کند، اگر در او این سه خصلت نباشد؟ تقوا و ورعی که او را از گناهان باز دارد. بردباری و حلمی که به وسیله آن خشم خود را مهار کند و حسن معاشرت و خوش رفتاری‌ای که با همراهان داشته باشد. خب این میزان و خط کش سنجش است، هر کس می‌تواند در برابر خداوند با خود خلوت کند و ببیند که آیا روزهای پس از اعمال و انجام مناسک چنین بوده است؟ آیا زبانش، اعضا و جوارحش و خلاصه رفتار و گفتار و کردارش را از آنچه در نزد پروردگار و خدای کعبه ناپسند است، نگه داشته است؟ اگر چنین است که امیدوار باشد و اگر چنین نیست، تا در این سرزمین وحی و رحمت است، به خدا باز گردد و توبه کند، ان شاءالله که توبه او مقبول در گاه حضرت احدیت گردد و از این دیار با روح و جانی پاک و به وطن و خانه خود مراجعت کند.

و تعبد بندگان است تا روشن گردد چه کسانی مطیع‌اند جان مشتاق و گام خسته خود را به این سرزمین و این مشاعر و مواقف می‌آورند. همه پیامبران در این دیار فرود آمده‌اند. آنان که بنده مطیع تر خدا بوده‌اند، در حج و زیارت، اسوه دیگرانند. امت‌هائیز در اقتدا به رسولان الهی به این سفر می‌آیند و رنج زیارت را به جان می‌خرند.

به علاوه، کعبه قبله مسلمین است، روی به آن دارند و به سوی آن عمری نماز می‌گزارند. چه لذتی بالاتر از حضور در میعادگاه و قبله وحدت؟! اگر راهی به سوی رضایت و خشنودی الهی است و اگر مسیری ما را به مقصد «غفران» می‌رساند، همین راه و اعمال است.

هر کس که می‌خواهد میزان موفقیت خویش را در یابد و بداند که حج او مقبول گردیده است یا نه، باید آثار و نتایج آن را در خود جست‌وجو کند، ببیند آیا تحولی در وجودش ایجاد شده است یا نه؟ مانند دانش‌آموزی که در آزمون رد شده و در همان کلاس پیشین در جا زده است. یا مانند بیماری می‌ماند که پس از معالجه باز هم تندرستی خویش را باز نمی‌یابد. اینها می‌توانند نشانه‌های بی‌خاصیتی آن درس و درمان باشد. حج نیز آزمون است برای سنجش میزان موفقیت انسان در امتحان خودسازی! که در

جوهره انسان، در عرصه عمل آشکار می‌شود تا صحنه‌های آزمایش پیش نیامده است، نمی‌توان مؤمن واقعی را شناخت؛ برای همین است که خداوند، بندگانش را در سختی‌ها و مشکلات می‌آزماید و آنها را به اموری به ظاهر دشوار و ناخوشایند مبتلا می‌نماید؛ چنان که حضرت ابراهیم خلیل را در مراحل گوناگون آزمود و چون آن حضرت را در عبودیت خویش صبور و بردبار دید، حق تعالی درباره او فرمود: «وَإِذِ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا قَالَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي قَالَ لَا يَنْتَالُ عَهْدِي الظَّالِمِينَ» هنگامی که ابراهیم را پروردگارش با کلمات (فداکاری، بردباری، قربانی فرزند و...) مبتلا ساخت و ابراهیم همه این موارد را به پایان رسانید، خداوند فرمود: به درستی، من تو را بر مردم امام قرار دادم.

ابراهیم پرسید این امامت در خاندان و فرزندانم باقی می‌ماند؟ فرمود: عهد و پیمان من به ستمکاران نمی‌رسد. پس کسی که در این حرم آمده است، باید ابراهیم را پیشوای خود قرار دهد و خود را در مراحل مختلف محک بزند و بسنجد، ببیند می‌تواند ابراهیم‌وار، حرکت کند، هجرت نماید، جهاد با مشرکان و ستمگران را پیشه خود سازد و برای رضای خدا از زن و فرزند و زندگی این جهان بگذرد؟

اگر در خویشتن یک چنین آمادگی و خلوصی را یافت، واقعاً حاجی است و حج او ابراهیمی است. امام صادق (علیه‌السلام) می‌فرماید: این خانه‌ای است که به وسیله آن، خداوند بندگانش را به پرستش فراخوانده تا با آمدن به سوی آن، میزان «اطاعت» آنان را بیازماید. از این رو بندگان را به بزرگداشت و زیارت آن تشویق کرده و آنجا را جایگاه انبیا قرار داده و برای نماز گزاران، «قبله» ساخته است. پس این حج، شعبه‌ای از رضوان الهی و راهی به سوی مغفرت است.

ادعای «ایمان» جز با «عمل و طاعت» به ثبوت نمی‌رسد و تا فرمان در کار نباشد، میزان فرمانبرداری بندگان روشن نمی‌گردد. حج که نوعی هجرت از خانه و زندگی و ثروت و تعلقات در راه اجرای فرمان است، محکی و آزمونی برای سنجش اخلاص

طلب مکارم اخلاق

امام علی علیه السلام:
لَوْ كُنَّا لَأَنْرَ جَوْجَنَةً وَلَا نُخْشَى نَارًا وَلَا نُؤَابَا وَلَا عُقَابًا لَكُنَّا بِنَيْغِي لَنَا
أَنْ نَطْلُبَ مَكَارِمَ الْخَلَاقِ فَإِنَّهَا مِمَّا تَدُلُّ عَلَى سَبِيلِ النَّجَاحِ؛
اگر هم به بهشت امید (و باور) نمی داشتیم و از دوزخ
نمی هراسیدیم و پاداش و کیفری در میان نمی بود باز شایسته بود
که در طلب مکارم اخلاق بر آییم، زیرا که راه موفقیت و پیروزی در
تحصیل مکارم اخلاق است.

(التوحید، ص ۶۳)

خبرنامه

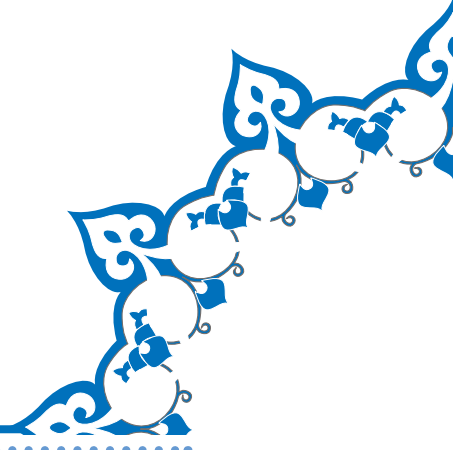
دوره جدید - شماره ۳۳

۳۰ مهر ۱۳۹۳

۲۸ ذی الحجه ۱۴۳۵

22 October 2014

۹۳

سوغات پیامبر پسند نه مطلوب کمپانی های خارجی

در کنار پنجره اتاقم می نشینم و ساعت ها به گنبد سبز رنگ و بارگاه مردی نگاه می کنم که سالانه میلیون ها نفر عاشقانه به زیارتش می آیند. آنچه مرا بیش از همه به خود مشغول می کند، معماری ظاهری و گلدسته ها و طرز قرار گرفتن ستون ها و سنگ ها نیست، بلکه موقعیت مکان و جغرافیایی خاصی است که زمانی حضرت محمد(ص) بر روی آن قدم گذاشته و در هوای آن نفس کشیده است و حرف هایی زده که سرنوشت بشریت را تغییر داده است.

زندگی نامه ایشان را مرور می کنم تا ببینم آیا می توانم نکته جدیدی بیابم که جواب این سوال را بدهد که چگونه محمد(ص) توانست ظرف کمتر از بیست سال جامعه ای بی تمدن و بی فرهنگ را به جامعه مدنی بزرگی تبدیل کند و دو امپراتوری بزرگ ایران و روم را شکست بدهد.

اگر آن روز امام علی (ع) از حقوق شهروندی از دست رفته آن زن یهودی بیمناک بود، امروز یهودیان، فلسطینیان را چنان ناجوانمردانه به قتل می رسانند که گویی از آدمیت و حقوق بشر در دنیا هیچ اثری نیست و ما مسلمانان تنها باید نظاره گر این صحنه های دلخراش باشیم.

بیا بیا در این چند روزی که در مدینه هستیم به یاد ده سال زندگی پیامبر(ص) در این شهر زندگی هر سال پیامبر(ص) را در یک روز خلاصه و در این چند روز بیان کنیم و مدینه را تبدیل به دانشگاهی کنیم که شیوه و روش پیامبر(ص) را تدریس کند و زائرانش دانشجویان او باشند و در همین چند روز فارغ التحصیل شوند. اگر ما معتقدیم تأثیری که حضرت محمد(ص) بر جامعه اش نهاد، تا کنون کسی چنین تأثیری نتوانسته بگذارد، پس بررسی زندگی و حرکات و شیوه های

پیامبر(ص) می تواند بزرگ ترین درس را به امت مسلمان بدهد و مسلمانان را تبدیل به امتی واحد کند که به زودی به اقتدار و عظمت خود برسند.

چه قدر دلم می خواست با همه زائران و عاشقان محمد(ص) دیدار می کردم و به آنها می گفتم که بیابید شیوه ای را که پیامبر(ص) داشت بشناسیم و به کار بندیم و سپس هر یک به دایر خود باز گردیم و به اصلاح جامعه بپردازیم که اگر چنین کنیم زیارت واقعی محمد(ص) را به جا آورده ایم و قلب پیامبر(ص) را شاد کرده ایم. به راستی کدام یک از ما این چنین می کنیم؟ کدام یک از ما از دانشگاه مدینه فارغ التحصیل می شویم و نمره قبولی می گیریم؟

بر اساس روش و شیوه ای که پیامبر(ص) داشته است و ما باید از او پیروی کنیم باید دو سنت سوغات و ولیمه راطوری اجرا کنیم که نیازهای جامعه اسلامی ما را تا حدودی برآورده

کند و حاصل و نفع آن اولاً مستقیماً به مسلمانان باز گردد، ثانیاً به جاهایی که نیاز امروز ما هست برود. اما آنچه متأسفانه امروز در جوامع اسلامی هست درست برعکس آن است، چرا که کمپانی های خارجی برای حج ما برنامه ریزی می کنند و بدون شک و تردید منافع مادی حج قبل از این که به مسلمانان برسد به دشمنان مسلمانان می رسد.

نکنه دیگر سنت ولیمه است. ما به مدینه آمده ایم که محمد(ص) را بهتر بشناسیم و روش زندگی او را بیاموزیم. ببینیم که محمد با گرسنگان و فقیران چه رفتاری داشته است و به مکه می رویم تا با روش زندگی ابراهیم خلیل الله آشنا شویم. روایت است که وقتی حضرت ابراهیم خانه خدا را ساخت، از این که این کار را با موفقیت به پایان آورده است، بسیار احساس خوشحالی و خرسندی داشت که ندا آمد: ابراهیم چرا این قدر خوشحالی؟ گرسنه ای را سیر کرده ای؟ برهنه ای را پوشانده ای و یا سیری را آزاد کرده ای؟ پیامبر ما، حضرت محمد ابن عبدالله هر گاه فقرا و مستمندان را می دید که مشغول خوردن چیزی هستند به آنها نزدیک می شد و می نشست به همراهی کردن با آنها و بعد آنها را به خانه خود دعوت می کرد. قلب مهربان او آن قدر وسعت داشت که خداوند فرموده است: اگر به خاطر محمد(ص) نبود زمین و آسمان را نمی آفریدیم و اما ما بعد از برگشت از مکه چه می کنیم؟ آیا شیوه و روش پیامبر(ص) را در پیش می گیریم؟ این سوال دردناکی است که هر گاه به آن می اندیشیم، به دلایل عقب ماندگی مان پی می بریم، زیرا وضعیت فعلی ما شبیه مزرعه ای است که دهقان آن، آب را به زمینی گرفته است که از آب سیراب است و زمینی را که تشنه است رها کرده است و ما آن وقت انتظار محصول خوب داریم؟ حاصل دعوت ما از اغنیا چه خواهد بود؟

آری این نتیجه انجام کاری است که خدا و پیامبرش از آن راضی نیستند. آنچه پیامبر(ص) را خشنود می کند و مطابق با دستور وی است، این است که هر کاروان به اتفاق هم یک سفره خانه در محله یا شهر خود دایر کنند و سراسر سال با نصف پولی که در این راه خرج می کنند به فقرا غذا بدهند. با این کار می توانیم به همه کسانی که شب ها گرسنه می خوابند به همه بچه هایی که از والدینشان غذا طلب می کنند و آنها ندارند و شرمند هستند، کمک کنیم. آری این است روش پیامبر(ص)، هدایت آب های هرز به کشتزارهای تشنه.

نکته های مهم برای دانستن زائران

می گذرانند. درست است که حتی نشستن در مسجد الحرام و نگاه به کعبه ثواب دارد، اما چرا با قرائت قرآن و ذکر خدا همراه نباشد؟ آیت الله مامقانی جز در روز عاشورا، درس و مطالعه و نوشتن را تعطیل نمی کرد و علامه امینی در شبانه روز ۱۷ ساعت به مطالعه و نوشتن می پرداخت تا کتاب «الغدیر» را به جهان عرضه کرد.

خواججه نصیرالدین طوسی پس از حملات مغول - که جز کشتن و ویران کردن و سوزاندن کاری نداشتند - عمرش را برای نجات کشور، تعلیم، تالیف و تصنیف، ساختن رصدخانه مراغه و به وجود آوردن کتابخانه ای حاوی چهار هزار جلد کتاب علمی سپری کرد. هر کسی که بهره ای از عمرش برده، تلاشی مستمر و پیگیر داشته و اوقات خود را به بطالت نگذرانده است.

پس ای زائر محترم! این مدتی را که در مدینه و مکه هستی، باید از این وقت محدود، بهره نامحدودی ببری و از این فرصت اندک، تجارتهای بسیار سودمند نصب خود سازی و بدانی که فردای قیامت در برابر لحظه لحظه عمر و حتی برای هر نفسی که کشیده ای و نسبت به هر نعمتی که در اختیار قرار دادند، مسئول خواهی بود و مورد باز پرس قرار می گیری.

هوای عربستان و تراکم جمعیت زائران از کشورهای مختلف و عدم رعایت بهداشتی، زمینه بیماری بعضی از زائرانی است که از مصونیت کمتری برخوردارند.

چنانچه همسفر و زائری خدای ناخواسته بیمار شد، وظیفه اخلاقی و شرعی دوستان و آشنایانش این است که به هر صورت ممکن، زمین درمان او را فراهم کنند و وی را در آن دیار غریب در اتاق یا بیمارستان تنها نگذارند.

عیادت از بیمار در هر کجا که باشد، ثواب دارد و اسلام بر آن اصرار و پافشاری نموده است. معاویه بن وهب که از راویان برجسته شیعه و مورد لطف و محبت اولیای دین بود، می گوید: به حضرت صادق (علیه السلام) گفتم: ما با قوم خود و دوستان مان میان مردم چگونه رفتار کنیم؟ حضرت فرمود: امانت شان را به آنان باز گردانید، به نفع یا به زیان آن بحق شهادت دهید، بیمارانشان را عیادت کنید و به تشییع جنازه آنان حاضر شوید.»

پرهیز از هدر دادن وقت

برخی از زائران در سفری که ممکن است دیگر تکرار نشود، وقت گرانبه ای خود را به شب نشینی های بی مورد در اتاق ها و بخصوص در مشاهد مشرفه و بویژه در مسجد الحرام

امام صادق علیه السلام:
 وَقَدْ سُئِلَ عَنْ مَكَارِمِ الْخَلْقِ: الْغَفْوُ عَنَّا ظَلَمَكَ وَصَلَّةٌ مَن
 قَطَعَكَ وَإِعْطَاءُ مَنْ حَرَمَكَ وَقَوْلُ الْحَقِّ وَلَوْ عَلَى نَفْسِكَ؛
 درباره مکارم اخلاق سؤال شد، فرمودند: گذشت از کسی
 که به تو ظلم کرده، رابطه با کسی که با تو قطع رابطه کرده،
 عطا به آن کس که از تو دریغ داشته است و گفتن حق اگر چه
 بر ضد خودت باشد.

(نهج الفصاحه، ح ۷۸۱)

کدام دوست ما را بهشتی می کند

دلیل ناپایداری دوستی های «مادی محور»

دلیل این مطلب چیست؟ من اشاره ای به یک نکته می کنم که وجهه و جنبه کلامی - فلسفی دارد، ولی خوب و مفید است. «ماده» محدود است اما معنویت نامحدود است. اگر «ماده» محور دوستی قرار بگیرد، رفاقت بر محور انتفاع ها و منفعت ها پایدار می ماند. یعنی تا وقتی که از رفیق سود برده شود، رفاقت پابرجا است. آنچه مطرح است، سودبری است. مهم این است که نیازها و توقعات انسان هم نامحدود است. لذا اگر محور رفاقت ماده باشد، چون ماده محدود بوده و توقع انسان هم نامحدود است، حالا باید دو طرف با یکدیگر نزاع کنند تا به منافع شان برسند. این که در فلسفه می گویند: دنیا دار تزاخم است، یعنی سرای مزاحمت است. یعنی چون ماده محدود است، تزاخم و نزاع پیش می آید بعد هم همین رفاقت به جایی می رسد که دعوا می شود یا بر سر ریاست، یا مال یا هر چه می خواهد باشد. می بینی سال ها دست شان در دست هم بود، اما یک مرتبه با هم اختلاف پیدا کردند! اینها رفیق صمیمی بودند، حالا دشمن خونی شدند. چه شد که این طور شد؟ جواب روشن است. محور رفاقت شان پول بود. ریاست بود، «الْمُلْكُ عَقِيمٌ» اینها سر پول، ریاست و امثال اینها که امور مادی است، دعوایشان می شود و دشمن خونی می شوند. دلیلش این است که این رفاقت، بر محور معنویت نبود، بر محور مادیت بود.

دوستی هایی همراه با پشیمانی

روایتی از علی (علیه السلام) داریم که امام صادق در ادامه روایت قبلی آن را نقل می کند که امیرالمؤمنین فرمودند: «لِلْأَخْلَاءِ نَدَامَةٌ» انسان به هر شکل که با کسی دوستی کند، پشیمانی می شود «إِلَّا الْمُتَّقِينَ» مگر متقین. در آن روایت «روز قیامت» داشت اما اینجا بحث قیامت مطرح نیست. به اصطلاح روایت انسان دارد. هر دوستی و رفاقتی، پایش پشیمانی است چه در دنیا یا چه در آخرت؛ مطلب کاملاً روشن و ساده است. دوستان، آخرش همه پشیمان اند، مگر چه کسانی؟ آن کسی که محور دوستی شان معنویت بود.

هیچ کدام از انبیا با یکدیگر نزاع ندارند

من همین حالا یک مطلب یادم آمد. استاد ما، امام (رضوان الله تعالی علیه) می فرمود: «اگر تمام انبیا را جمع کنند - می شود یک شهر ۱۲۴ هزار نفری - اصلاً و ابداً یک دعوا، یک دادگستری در این شهر نمی بینید.» خیلی زیبا تبیین می فرماید. همه با هم رفیق هستند اما نزاع و درگیری نیست. چرا؟ جهت این است که محور رابطه آنها خدا است. محور خدا است نه دنیا. دعوا جایی است که محور دنیا باشد. درگیری از اینجاها شروع می شود.

کار ساز است. کار سازی اش نیز مسأله شفاعت و دستگیری است. این رفاقت برای آنها مشکل ساز نیست. ما در معارف مان داریم که مؤمنین بعضی، بعضی دیگر را شفاعت می کنند. این جزو معارف دین ما است. مؤمن از مؤمن شفاعت می کند. این مسأله مربوط به مؤمن هایی است که بر محور میانی با یکدیگر رابطه داشتند، نه مادیت. دسته دوم، در مقابل گروه اول هستند که اصلاً رفاقت و دوستی شان فقط بر محور مادیت بود. تکلیف این رفاقت ها هم در اینجا معلوم است. اما دسته سومی هم ممکن است که یک طرف رفاقت قصدش امور مادی باشد و طرف دیگر جهت معنوی داشته باشد. این رفاقت اصلاً در دنیا باقی نمی ماند که بخواهد به قیامت برسد. اینها به یک جایی می رسند که دیگر نمی توانند ادامه بدهند. همین جا، رفاقت شان را به هم می زنند و از یکدیگر جدا می شوند و به قیامت نمی رسند.

گسست و دشمنی دوستان در دنیا

از بعضی از آثار و روایات به دست می آوریم که رفاقت هایی که بر محور معنویت نیست، گاهی در همین دنیا گسسته شده و به دشمنی تبدیل می گردد. این مطلبی است که دیگر برای شما مشهود و احتیاج به توضیح ندارد.

حضرت آیت الله مرحوم آقا مجتبی تهرانی

مادر معارف مان داریم رفاقت هایی که بر محور مادیت و امور دنیایی شکل گرفته اند، در آخرت به دشمنی تبدیل می شود. «الْأَخْلَاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ» اما اگر رفاقت بر محور معنویت و امور آخرت باشد، چنین نمی شود؛ «إِلَّا الْمُتَّقِينَ» رفاقت بر هیز کاران است شنا شده است. یعنی اگر پیوند رفاقت بر محور معنویت باشد، به دشمنی و عداوت تبدیل نمی شود و باقی می ماند. این رفاقت در قیامت کار ساز نیز هست. روایتی از امام صادق (علیه السلام) است که مثل «ضرب قانون» می ماند. گویی حضرت در باب دوستی یک قانون کلی را مطرح می فرماید. حضرت می فرماید: «لَا كُلَّ خَلْقٍ كَانَتْ فِي الدُّنْيَا فِي غَيْرِ اللَّهِ فَإِنَّهَا تَصِيرُ عَدَاوَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ» (بحار الانوار، ۶۶، ۲۳۷) می فرماید: آگاه باشید، هر دوستی و رفاقتی که در دنیا «فی غیر الله» بر محور معنویت نباشد، «تصیر عداوه یوم القیامه» در روز قیامت، تبدیل به دشمنی می شود.

انواع دوستی ها و عاقبت شان

پیوندهای رفاقتی که در دنیا بر محور معنویت شکل می گیرد، در قیامت مشکلی ایجاد نمی کند، بلکه باقی می ماند و بعد هم

از پیامبر (ص) بیاموزیم

مجلس

ندارد دست برداردند:
 ای اباذر! کسی که دوست داشته باشد دیگران برایش ایستاده صف بکشند، جای خویش را در دوزخ مهیا کرده است.
 با گفتار و رفتارش، احترام به کسانی را که آینه ارزش ها هستند ترویج می کرد:
 ای مردم، اهل بیت مرا اکنون و پس از مرگم بزرگ شمارید. آنان را محترم دارید و بر دیگران برتری دهید، روا نیست کسی برای دیگری از جایش جز برخیزد برای خاندان من.
 می فرمود: سخنانی که در مجالس رد و بدل می شود امانت است، مگر سه مجلس:
 ۱- مجلسی که در آن تصمیم به ریختن (ناحق) خون کسی گرفته شود
 ۲- محفلی که در آن تصمیم به تجاوز گرفته شود
 ۳- نشست که در آن تصمیم به حلال شمردن (و تصرف عدوانی) مال دیگری گرفته شود.

هر گاه با مردم می نشست، در موضوع صحبت شان مشارکت می کرد. اگر درباره جهان و افسوس یا این جهان سخن می گفتند با آنان همسخن می شد. اگر درباره غذا یا نوشیدنی حرف می زدند، با فروتنی و صمیمیت در صحبت شان شرکت می کرد. گاه در حضورش شعر می خواندند و چیزهایی از دوران جاهلیت نقل می کردند و می خندیدند، و او هم لبخند می زد. اگر سخن حرامی نمی گفتند یا عمل حرامی انجام نمی دادند، مانع آنان نمی شد.
 هم نشینانش در حضور او بگو می نمودند.
 تنها در مسجد نشسته بود. مردی وارد مسجد شد. حضرت به خاطر او خود را جابه جا کرد و فرمود: حق مسلمان بر مسلمان آن است که چون خواست بنشیند، دوستش برایش جا باز کند (اگر چه جا وسیع باشد، زیرا این کار نشان دهنده احترام و محبت او به دوست خویش است). از همه می خواست به تشریفات که دیگران را به رنج می افکند و سودی واقعی برای آنها

مکارم اخلاق چیست؟

امام صادق علیه السلام:
لَجْرَاحِ الْمَدَائِنِيِّ - أَلَا أَحَدْتُكَ بِمَكَارِمِ الْأَخْلَاقِ؟
الصَّفْحُ عَنِ النَّاسِ، وَمَوَاسَاةَ الرَّجُلِ أَخَاهُ فِي مَالِهِ،
وَذِكْرَ اللَّهِ كَثِيرًا؛
به جراح مدائنی فرمودند: آیا به تو بگویم که مکارم
اخلاق چیست؟ گذشت کردن از مردم، سهیم کردن
برادر (دینی) در مال خود و بسیار به یاد خدا بودن.
(غرر الحکم، ج ۲، ص ۴۵۱، ح ۳۲۶۰)

خبرنامه

دوره جدید - شماره ۳۳

۳۰ مهر ۱۳۹۳

۲۸ ذی الحجه ۱۴۳۵

22 October 2014

۹۳

گزیده‌های از بیانات رهبر معظم انقلاب درباره وحدت اسلامی

دارم و آن را یک مسأله‌ی استراتژیک می‌دانم - یک مسأله‌ی تاکتیکی و مصلحتی هم نیست که حالا بگویم مصلحت ما ایجاب می‌کند که با مسلمین غیر شیعه از تباطات داشته باشیم - مسلمانان، بتدریج این اختلافات مذهبی و طایفه‌یی را کم کنند و از بین ببرند؛ چون در خدمت دشمنان است. ما با این انگیزه‌ی صحیح، مسأله‌ی وحدت مسلمین را در جمهوری اسلامی، یک مسأله‌ی اساسی قرار داده‌ایم. امام بارها فرمودند، از گانه‌های مختلف جمهوری اسلامی نیز بر این اساس برنامه‌ریزی و طراحی و تلاش کردند و ماها هم سخنرانی کردیم. [۵]

کج فقهی و بی‌اطلاعی؛ مانع اتحاد

انسجام اسلامی در یک وجه، خود ناظر به همه‌ی دنیای اسلامی است باید با هم منسجم باشند؛ باید به یکدیگر کمک کنند؛ هم دولت‌های اسلامی، هم ملت‌های اسلامی، و دولت‌های اسلامی در استفاده‌ی از ظرفیت ملت‌های اسلامی برای ایجاد این وحدت بزرگ، می‌توانند سهم و نقش داشته باشند.

چیزهایی مانع از اتحاد می‌شود. عمده‌ی آنها بعضاً کج فقهی‌ها و بی‌اطلاعی‌هاست؛ از حال هم خبر نداریم؛ در باره‌ی هم توهمات می‌کنیم؛ در باره‌ی عقاید هم، در باره‌ی تفکرات یکدیگر دچار اشتباه می‌شویم؛ شیعه‌در باره‌ی سنی، سنی در باره‌ی شیعه؛ فلان ملت مسلمان در باره‌ی آن ملت دیگر، در باره‌ی همسایه‌اش؛ سوء تفاهم‌ها، که دشمنان هم بشدت بر این سوء تفاهم‌ها دامن می‌زنند. افرادی هم متأسفانه بر اثر همین سوء تفاهم، سوء تحلیل، ندیدن نقشه‌ی کلی دشمن، باز بجهت این بازی دشمن قرار می‌گیرند و دشمن از آنها استفاده می‌کند. گاهی یک انگیزه‌ی خیلی کوچک، انسانی را وادار می‌کند حرفی بزند، موضعی بگیرد، کاری بکند که دشمن در نقشه‌ی کلی خود از آن حرف استفاده می‌کند و شکاف را بین برادران زیاد می‌کند. [۶]

است. امروز دروازه آسیا به اروپا، دروازه اروپا به آسیا و آفریقا، آفریقا به اروپا و آسیا، متعلق به مسلمانان است. این منطقه سوق الجیشی و سرزمین‌های بابر کتی که در اختیار مسلمانان است، امروز حامل و حاوی امکاناتی چون نفت و گاز و امثال اینهاست که بشر برای تمدن خود، به صورت روزمره به آن احتیاج دارد. یک میلیارد و چند صد میلیون نفر مسلمان هستند؛ یعنی بیش از یک پنجم مردم دنیا. این همه جمعیت، در چنین منطقه‌ای؛ آن هم با برافراشته شدن پرچم اسلام در قلب این منطقه - یعنی در ایران اسلامی که امروز قلب و مرکز اصلی دنیای اسلام است - چرا باید از این استفاده نشود؟ این، یک امکان بزرگ در اختیار مسلمانان است.

وقت آن رسیده است که دنیای اسلام به خود آید و اسلام را به عنوان صراط المستقیم الهی و راه نجات انتخاب کند و در آن، با استحکام قدم بردارد. وقت آن رسیده است که دنیای اسلام، اتحاد خود را حفظ کند و در مقابل دشمن مشترکی که همه گروه‌های اسلامی، آسیب آن دشمن را بدهاند - یعنی استکبار و صهیونیسم - به طور متحد بایستند، شعارهای واحدی بدهند، تبلیغ واحدی بکنند و راه واحدی را بپیمایند. ان شاء الله مورد تأیید پروردگار و مورد حمایت قوانین و سنن الهی هم خواهد بود و پیش خواهد رفت. [۴]

وحدت مسلمین؛ مسأله استراتژیک

هدف از این کار آن است که با شعار وحدت مسلمین، که شعار درست و ضروری‌یی هم است و من از قدیم این اعتقاد و تفکر را داشتم و

وحدت به معنای تمسک "جمعی" به حبل الله است

قرآن می‌فرماید: «واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا». اعتصام به حبل الله برای هر مسلمان یک وظیفه است؛ اما قرآن اکتفا نمی‌کند به اینکه ما را به اعتصام به حبل الله امر کند، بلکه به ما می‌گوید که اعتصام به حبل الله را در هیئت اجتماع انجام بدهید؛ «جمیعا»؛ همه با هم اعتصام کنید. و این اجتماع و این اتحاد، یک واجب دیگر است. بنابراین، علاوه بر اینکه مسلمان باید معتصم به حبل الله باشد، باید این اعتصام را به همراه دیگر مسلمان‌ها و همدست با آن‌ها انجام دهد. ما این اعتصام را درست بشناسیم و آن را انجام دهیم. آیه‌ی شریفه‌ی قرآن می‌فرماید: «فمن یکر بالطاغوت و یؤمن بالله فقد استمسک بالعروة الوثقی». ایمن، اعتصام به حبل الله را برای ما معنا می‌کند. تمسک به حبل الله چگونه است؟ با ایمان بالله و کفر به طاغوت. امروز طاغوت اعظم در دنیا، رژیم ایالات متحده امریکا است. [۱]

اتحاد مسلمین به معنای انصراف از عقاید خاص نیست

مراد از وحدت اسلامی، یکی شدن عقاید و مذاهب اسلامی نیست. میدان فرخورد مذاهب و عقاید اسلامی و عقاید کلامی و عقاید فقهی - هر فرقه‌ای عقاید خودش را دارد و خواهد داشت - میدان علمی است؛ میدان بحث فقهی است؛ میدان بحث کلامی است و اختلاف عقاید فقهی و کلامی می‌تواند هیچ تأثیری در میدان واقعیت زندگی و در میدان سیاست نداشته باشد. مراد از وحدت دنیای اسلام، عدم تنازع است: «ولانتاز عواقبشوا». تنازع نباشد، اختلاف نباشد. [۲]

اتحاد مسلمین، به معنای انصراف مسلمین و فرقی گوناگون از عقاید خاص کلامی و فقهی خودشان نیست؛ بلکه اتحاد مسلمین به دو معنای دیگر است که هر دوی آن باید تأمین بشود: اول این که فرقی گوناگون اسلامی (فرقی سنی و فرقی شیعه) - که هر کدام فرقی مختلف کلامی و فقهی دارند - حقیقتاً در مقابله با دشمنان اسلام، همدلی و همدستی و همکاری و همفکری کنند. دوم این که فرقی گوناگون مسلمین سعی کنند خودشان را به یکدیگر نزدیک کنند و تفاهم ایجاد نمایند و مذاهب فقهی را با هم مقایسه و منطبق کنند. بسیاری از فتاوی فقه‌ها و علما هست که اگر مورد بحث فقهی عالمانه قرار بگیرد، ممکن است با مختصر تغییری، فتاوی دو مذهب به هم نزدیک شود. [۳]

وحدت یعنی ایستادگی متحدانه در برابر دشمن مشترک

امروز منطقه جغرافیایی مسلمانان، مهم‌ترین مناطق عالم است. کشورهای آنها از لحاظ طبیعی، جزو ثروتمندترین کشورهای عالم

وقت آن رسیده است که دنیای اسلام به خود آید و اسلام را به عنوان صراط المستقیم الهی و راه نجات انتخاب کند و در آن، با استحکام قدم بردارد. وقت آن رسیده است که دنیای اسلام، اتحاد خود را حفظ کند

- [۱] - بیانات در دیدار شرکت کنندگان در همایش کنفرانس وحدت اسلامی ۱۳۸۵/۰۵/۲۰
- [۲] - بیانات در دیدار شرکت کنندگان در همایش کنفرانس وحدت اسلامی ۱۳۸۵/۰۵/۲۰
- [۳] - بیانات در دیدار مهمانان شرکت کننده در کنفرانس وحدت اسلامی ۱۳۶۸/۰۷/۲۴
- [۴] - بیانات در دیدار مهمانان کنفرانس وحدت اسلامی ۱۳۷۶/۰۵/۰۱
- [۵] - بیانات در دیدار اعضای ستاد برگزاری کنفرانس جهانی اهل بیت (ع) ۱۳۶۹/۰۱/۲۶
- [۶] - بیانات در دیدار کارگزاران نظام ۱۳۸۶/۰۱/۱۷

میزان

علمای اسلامی باید کوشش کنند. فقها و متکلمین و فلاسفه‌ی اسلامی بنشینند آراء را با یکدیگر تطبیق کنند و آنها را در مجموعه‌هایی جمع نمایند تا نظرات فرق مختلف اسلامی در مجموعه‌ی واحد و بانگاه مساعده یکدیگر، در اختیار همه‌ی مسلمین قرار بگیرد.

بیانات در دیدار میهمانان شرکت کننده در کنفرانس وحدت اسلامی ۱۳۶۸/۰۷/۲۴

خبرنامه

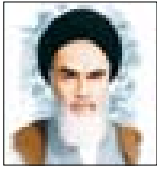
۹۳

اوقات شرعی مدینه منوره

۲۸ ذی‌الحجه ۱۴۳۵	۳۰ مهر ۱۳۹۳
۲۲ اکتبر ۲۰۱۴	چهارشنبه
۵:۰۵	اذان صبح
۶:۲۲	طلوع آفتاب
۱۲:۰۶	اذان ظهر
۱۵:۲۳	اذان عصر
۱۷:۴۹	اذان مغرب
۱۹:۱۹	اذان عشاء

صراط

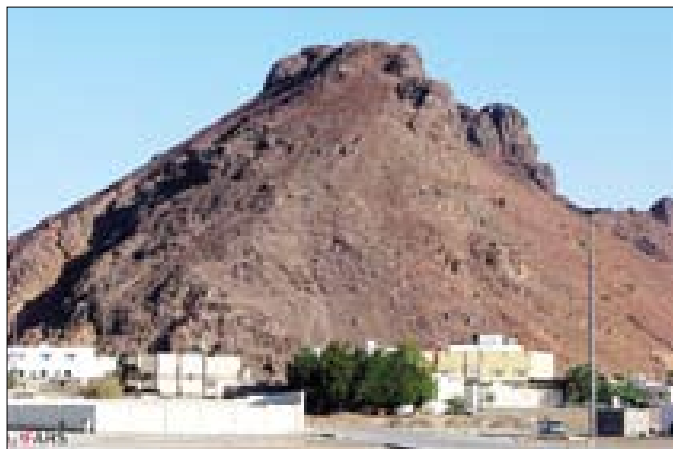
فريضة حج، ليك به حق است، و هجرت به سوى حق. حجاج بيت الله الحرام از خانه تن و دنيا، مهاجرت الى الله و رسول الله مى کنند، كه خانه دل است.

صحیفه امام، ج ۲۰، ص ۸۸ و ۸۹

پاسخگویی به مسائل شرعی (استفتائات): ۰۵۰۸۰۱۲۲۷۸ - ۰۵۰۷۹۶۵۹۱۲ - ۰۵۳۰۷۷۲۷۸۵ - ۰۵۳۰۷۷۱۸۴۸ - ۰۵۲۰۷۷۱۲۲۷

حکایت اُحد کوهی در شمال مدینه‌النبی

به صورت مستقیم وارد شهر شوند؛ بلکه باید از سمت شمال غربی کوه و از کرانه وادی‌ها به آن وارد گردند. سپاه قریش که از مکه در جنوب به سمت مدینه آمد، ناگزیر بود برای ورود به شهر از همین منطقه بگذرد. رسول خدا(صلی الله علیه و آله) که به این نکته آگاه بود، قرارگاه فرماندهی و نیروهای خود را در دامنه جنوبی اُحد، پشت به کوه و رو به شهر، مستقر کرد؛ به گونه‌ای که اگر دشمن به سوی شهر می‌رفت، مسلمانان پشت سر آنان قرار می‌گرفتند. [۱۸] پس مشرکان ناگزیر بودند نخست با مسلمانان بجنگند و پس از پیروزی بر آنان وارد شهر شوند. بدین گونه پیکار اُحد در جهت شمال شرقی شهر و در دامنه جنوبی اُحد رخ داد. به همین سبب در نبرد احزاب نیز رسول خدا(صلی الله علیه و آله) فرمان داد در بخش شمالی شهر، حدفاصل کوه اُحد و شهر مدینه، خندق حفر کنند. نبرد احزاب پشت خندق و در جنوب کوه اُحد و سمت شمال مدینه رخ داد.

فصلت‌های کوه اُحد

درباره فصلت‌ها و اهمیت کوه اُحد گزارش‌های بسیار در منابع اسلامی آمده است که برخی از آن‌ها چندین معتبر نمی‌نمایند. ابن شیبَه (م. ۲۶۲ق.) از دانشمندان بنام اهل سنت در تاریخ المدینه روایت‌های بسیار را با سند خود در فصلت این کوه گزارش کرده و دیگران این روایات را از او نقل نموده‌اند. در روایتی از رسول خدا(صلی الله علیه و آله) کوه اُحد یکی از شش کوهی شمرده شده که چون خداوند به درخواست حضرت موسی(علیه السلام) بر کوه تجلی کرد، جا به جا شدند و اُحد به این منطقه آمد. [۱۹] نیز از ایشان نقل شده که اُحد

بخش اول
اُحد نام رشته کوهی است مهم در شمال شرقی مدینه [۱] که در فاصله پنج و نیم کیلومتری مسجدالنبی قرار دارد. [۲] در روزگار جاهلیت به آن عُنُقَد (خوشه) می‌گفتند. [۳] روشن نیست که آیا این تغییر نام در روزگار اسلام و به دست رسول خدا(صلی الله علیه و آله) رخ داده است یا نه. علت این نام‌گذاری را جدا بودن آن از دیگر کوه‌ها یا حمایت و باری کردن مردم مدینه از توحید یاد کرده‌اند. [۴] این وجه را سهیلی [۵] آورده و دیگران از او گزارش کرده‌اند. به کوه اُحد ذوعینین (دارای دو چشمه) نیز می‌گویند. [۶] در دامنه این کوه و در بخش ورودی دره اُحد، کوه کوچک عینین قرار دارد؛ همان کوهی که در غزه اُحد، رسول خدا تیراندازان را روی آن قرار داد. [۷]

کوه اُحد با شش [۸] تا هفت [۹] کیلومتر طول و یک تا سه کیلومتر عرض، رشته کوهی است از شرق به غرب که ۱۹ کیلومتر مربع مساحت دارد. [۱۰] ارتفاع آن از سطح زمین ۳۰۰ متر و از سطح دریا ۱۰۰۰ متر است. [۱۱] این رشته کوه از سنگ‌های عظیم و قله‌های گوناگون کوچک و بزرگ شکل گرفته است. [۱۲] قله‌های آن به گونه‌ای جدا از هم و همانند خوشه انگورند که در نگاه بیننده مستقل به نظر می‌رسند. [۱۳] بیشتر صخره‌های این کوه به رنگ سرخ جلوه می‌کنند [۱۴] و صخره‌هایی به رنگ‌های دیگر نیز در آن دیده می‌شوند. [۱۵]

اهمیت نظامی کوه اُحد

شهر مدینه میان تپه‌ها و کوه‌های کم ارتفاع و پراکنده و کنشتزارها و نخلستان‌های گوناگون قرار دارد و از سه جهت پیرامون آن را موانع طبیعی فراگرفته‌اند. حزه شرقی و حزه غربی در شرق و غرب؛ و نخلستان در جنوب آن قرار دارند. [۱۶] آبدین سان، نیروی نظامی مهاجم تنها از شمال می‌تواند به شهر مدینه وارد شود. این موانع طبیعی به لحاظ نظامی شهر را به صورت یک قیف ناصاف در آورده‌اند. از این روی، نیروی مهاجم از هر سو به سمت مدینه نباید، ناگزیر باید از شمال شهر و از سمت شمال غربی کوه اُحد و سپس کناره دامنه جنوبی آن وارد شهر شود. کوه اُحد در سمت شمال شرقی و در طرف دهانه تنگ این قیف، با مقداری فاصله از شهر قرار دارد. شیب دره‌ها و وادی‌های منطقه نیز به همین سمت است و چند وادی مانند عقیق، بَطْحان و مهزور که از درون و اطراف شهر می‌گذرند، به تدریج به یکدیگر می‌پیوندند و از جنوب این کوه به سمت شمال غرب آن و از نزدیک کوه عینین در دامنه آن ادامه می‌یابند و به پشت اُحد به سوی دریای سرخ می‌روند. [۱۷]

از همین رو، اُحد همچون دیواری در برابر کسانی است که از سمت شام قصد ورود به مدینه را دارند و همین سبب می‌شود که آنان نتوانند

باشد، بخشیده می‌شود، حتی اگر هم وزن اُحد باشد. [۲۲] اقراوت ۱۰۰۰ آیه از قرآن یک قنطار پاداش دارد و هر قنطار ۵۰/۰۰۰ مثقال است و هر مثقال ۲۴ قیراط و کمترین قیراط با کوه اُحد برابر است. [۲۳] آهزینه کردن هر درهم برای زیارت امام حسین(علیه السلام) ثوابی برابر با کوه اُحد دارد. [۲۴] در سخنی از امام کاظم(علیه السلام) در حضور خلیفه مهدی عبادی، اُحد یکی از مرزهای فدک شمرده شده است. [۲۵]

رسول خدا(صلی الله علیه و آله) مدینه را حرم قرار داد. [۲۶] قلمرو این حرم از هر طرف ۱۲ میل برابر با چهار فرسخ است و کوه اُحد داخل این محدوده جای دارد. [۲۷] در پنجم جمادی الثانی سال ۶۵۴ق. آتشفشانی عظیم در شرق مدینه در فاصله نصف روز از آن رخ داد که مایه هراس و وحشت مردم شد و گداز‌های آن تا موازات اُحد رسید. این آتشفشان تا یک ماه فعال بود. [۲۸]

پی‌نوشت‌ها:

۱. معجم البلدان، ج ۱، ص ۱۰۹؛ وفاء الوفا، ج ۲، ص ۱۰۸.
۲. آثار اسلامی مکه و مدینه، ص ۳۵۴.
۳. تاریخ المدینه، ج ۱، ص ۸۵.
۴. فتح الباری، ج ۷، ص ۲۸۹-۲۹۰؛ وفاء الوفا، ج ۲، ص ۱۰۸؛ شرح اصول کافی، ج ۱۲، ص ۴۴۷.
۵. الروض الاصفی، ج ۵، ص ۴۴۸.
۶. عمدة القاری، ج ۱۷، ص ۱۲۸؛ المواهب اللدنیة، ج ۱، ص ۴۴۰.
۷. الطبقات، ج ۲، ص ۳۰.
۸. آثار المدینه، ص ۱۹۳؛ تاریخ معالم المدینه، ص ۳۱۷.
۹. تاریخ و آثار اسلامی مکه، ص ۳۰۷.
۱۰. تاریخ و آثار اسلامی مکه، ص ۳۰۷.
۱۱. تاریخ و آثار اسلامی مکه، ص ۳۰۷.
۱۲. آثار المدینه، ص ۱۹۳.
۱۳. آثار المدینه، ص ۱۹۳.
۱۴. معجم البلدان، ج ۱، ص ۱۰۹؛ تاریخ معالم المدینه، ص ۳۱۷.
۱۵. آثار المدینه، ص ۱۹۳.
۱۶. نک: تاریخ معالم المدینه، ص ۳۱۵-۳۳۸؛ اطلس تاریخ اسلام، ص ۹.
۱۷. تاریخ معالم المدینه، ص ۳۱۵-۳۳۸؛ اطلس تاریخ اسلام، ص ۹.
۱۸. نک: آثار اسلامی مکه و مدینه، ص ۲۶۱-۲۶۲.
۱۹. تاریخ المدینه، ج ۱، ص ۸۰.
۲۰. تاریخ المدینه، ج ۱، ص ۸۲.
۲۱. تاریخ المدینه، ج ۱، ص ۸۱.
۲۲. تاریخ المدینه، ج ۱، ص ۸۱-۸۰.
۲۳. تاریخ المدینه، ج ۱، ص ۸۲-۸۴.
۲۴. تاریخ المدینه، ج ۱، ص ۸۲.
۲۵. تاریخ المدینه، ج ۱، ص ۸۲.
۲۶. وفاء الوفا، ج ۲، ص ۱۰۹.
۲۷. المغتص، ج ۲۷؛ نواب الاعمال، ج ۴۲؛ من لا یحضره الفقیه، ج ۱، ص ۴۶۶.
۲۸. من لا یحضره الفقیه، ج ۴، ص ۱۷؛ المغتص، ج ۲۶۶؛ تهذیب، ج ۴، ص ۱۱۰.
۲۹. الکافی، ج ۱، ص ۵۳۸-۵۳۷.
۳۰. الکافی، ج ۲، ص ۱۷۳.
۳۱. الکافی، ج ۱، ص ۳۳۲.
۳۲. من لا یحضره الفقیه، ج ۱، ص ۲۹۳؛ الامالی، ص ۲۸۰.
۳۳. الامالی، ص ۲۸۰.
۳۴. کامل الزیارات، ص ۲۴۸.
۳۵. الکافی، ج ۲، ص ۵۴۴-۵۴۳.
۳۶. صحیح البخاری، ج ۲، ص ۲۲۲؛ ج ۸، ص ۱۰؛ صحیح مسلم، ج ۴، ص ۱۱۵-۱۱۶.
۳۷. المصنّف، ج ۹، ص ۲۶-۲۶۱؛ فتح الباری، ج ۴، ص ۷۲-۷۳؛ عون العبود، ج ۶، ص ۱۶.
۳۸. تاریخ الاسلام، ج ۴۸، ص ۱۹؛ البدایة و النهایة، ج ۱۳، ص ۲۲۰؛ امتناع الاسماع، ج ۱۲، ص ۳۲۴.